

Luceafărul

SALA DE
LECTURĂ

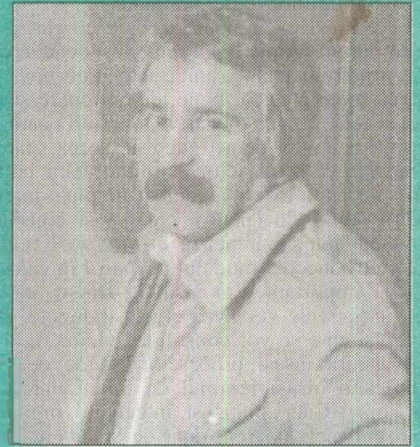
III

Apare săptămânal sub egida Uniunii Scriitorilor
Serie nouă inițiată de LAURENȚIU ULICI

Nr. 20 (697)

Miercuri, 25 mai, 2005

Am citit scrisoarea celor treizeci de scriitori care vin cu cinci propuneri de candidați, toate de luat în considerare în afară de una: Mircea Cărtărescu. De ce nu și aceasta? Pentru că el însuși declară că nu-l interesează „nici măcar o Uniune reformată“. A visat totdeauna, mărturisește, la un „club literar restrâns“, „fără statute, fără patrimoniu, fără președinți“. Cu acest program se scoate singur din joc.

gabriel dimisianu

vânarea președintelui

- pagini speciale -

horia
gârbea

Președintele ideal trebuie să fie un cumul de tot ce e mai bun și mai frumos în breasla noastră. El va trebui să aibă: înălțimea lui Marin Mincu, greutatea lui Fănuș Neagu, pletele lui Josef Balogh, barba lui Aurel Maria Baros, viteza de deplasare a lui Valentin Iacob, jocul de picioare al lui Marius Tupan, eleganța lui Nicolae Țone, vocea lui Dan Cristea, succesul la femei al lui Ion Cocora, ochelarii de soare ai lui Geo Vasile, dosarul lui Dinu Săraru, restaurantul lui Eugen Suciu și inteligența lui Horia Gârbea. Un asemenea candidat ar trebui ales pe viață.

pag. 21

Ecce homo! - V.V.

gheorghe istrate

Nu o singură
mână... lungă

gheorghe grigurcu

pag. 17

bogdan ghiu

„Falia“ Cartea Românească (I)

În lumea culturii române s-au petrecut, recent, sunt chiar în curs de desfășurare, în fază incipientă, de propunere, două evenimente cu adevărat majore, care ar putea introduce o cezură, o discontinuitate și o dinamică, cu efecte pe termen foarte lung, între, nu vechi, ci învechit și nou, între un ieri detemporalizat, seos/căzut din (în) istorie, slab recuperabil, și un mâine deblocat, deschis tuturor speciilor de imprevizibil, unor logici spiralete.

Cele două evenimente trebuie corelate, discutate împreună. Amândouă schițele, focarele de mutație, urmăresc crearea unei adevărate *piețe* culturale, cu toate efectele bune, de antrenare și angrenare, și rele, perverse (derivate, deraieri) care pot să decurgă. Zona lor de acțiune este aceea, „tampon“, de *mediere* a produselor și inițiativelor culturale, unul spre piața externă, celălalt pe piața internă de produse culturale (pentru crearea și consolidarea ei). Amândouă marchează *instituțional* transplatarea, introducerea modelului *liberal* în cultură.

Mai important este însă, în sfârșit, că amândouă inițiativele vor avea efecte indirecte, dar decisive (și care se vor consolida „vicios“), de *feedback* asupra înșeși proceselor intime de creație, modificând însuși regimul de funcționare, „poietica“ sursei. Căci „piața“ și, în general, organismele și mecanismele aparent doar de „mediere“, nu pot vehicula, *circular*, decât produse anume create și programate, din capul locului, pentru „piață“. Este o iluzie pernicioasă să crezi că „piața“ vine *după*, că poate prelua și comunica orice fel de produs. Comerțul nu se *adaugă ulterior* creației, ci impune și preformează însuși „modul de producție“. „Piața“ este un fenomen social total și, mai cu seamă, totalizant, globalizarea reprezintă însăși vocația ei.

Primul eveniment despre care vorbesc este strategia, în sfârșit lansată, a Institutului Cultural

Român. Cel de-al doilea, preluarea „în administrare“ a Editurii Cartea Românească, proprietatea Uniunii Scriitorilor, de către Trustul Polirom. Voi începe cu discutarea celui de-al doilea.

Ani de zile și mandate (prezidențiale) de-a rândul, Editura Cartea Românească, nici cal, nici măgar, nici privată, nici de stat, a părut a constitui o adevărată povară pentru diferitele conduceri ale UR. Nici una nu a avut nici cel mai mic plan sau ambiție în ceea ce o privește. Au privit-o strict *patrimonial*, adică într-un mod fals, reductiv *conservator* (aceasta fiind, de altfel, mentalitatea internă generală, unanimă despre sine a Uniunii și a celor mai mulți dintre membrii ei). Până când din Cartea Românească n-a mai rămas (de vânzare) decât *sigla*, altfel spus „brandul“. Mai consistent însă, în subțirirea lui de simbol, decât acela al proprietarului ei prost gestionar, Uniunea Scriitorilor. Și tocmai de aceea, deci, vandabil. În schimbul, însă, a ce? A nimic: pură eliberare de o povară și, eventual, delegare (de misiune istorică).

Până la urmă, conducerea UR, care se pregătește să-și încheie, netulburată de întrebări și evaluări, dar neonorabil și cu scandal, mandatul, a făcut ceea ce ezitate și ar fi trebuit să facă de mult (nu în prețuia unor alegeri, pentru acumularea unui eventual capital electoral): s-a spălat pe mâini (în mod netransparent) de acest patrimoniu prost înțeles și dezastruos gestionat, în care n-a investit niciodată, cu adevărat, nici bani, nici idei, și l-a predat spre „administrare“ cuiva mai priceput, eminent chiar, în domeniu, adică Trustului Polirom, care, în momentul de față, nu este doar, editorial vorbind, lider de piață în România, ci *însăși piața ca atare*. Campionul producției (industriale) autohtone de carte.

Uniunea Scriitorilor, confirmându-și „strategia“ defensivă și suicidală, confuzia, demisia (cea a fostului ei președinte, Eugen Uricaru, nefiind decât simptomul local al *demisiei istorice* a scriitorimii „conservatoare“ române), și-a înstrăinat propria editură, neștiind ce să facă cu ea și

neputând, în genere, să facă nimic. Cu un termen foarte la modă (alături de acțiunea și gândirea în „proiecte“ și de „parteneriatul public-privat“), adevărat cuvânt (operațional) de ordine prin lumea „liberalizată“ (deocamdată mai mult politic decât economic) a culturii, a „extermalizat-o“.

De fapt, Editura Cartea Românească materializează, în sfârșit, „falia“ dintre concepția „patrimonialistă“ asupra literaturii practicate de Uniunea Scriitorilor și de cei mai mulți dintre membrii ei, și „piața“ agresivă (care n-o prenumără nici pe ea, nici pe ei printre principalii săi actori), dominată de ciclul scurt al reproducerii capitalului (economic și simbolic) și de valorile editoriale „de flux“, model întrupat cu eminență de către Polirom, care acționează cultural mai mult după modelul mass-media decât după cel propriu-zis cultural.

vizor

Cartea Românească s-a ofilit necesar, inevitabil în curtea Uniunii Scriitorilor: membrii acesteia priveau superior „piața“, învidiindu-i „vedetele“ într-aceuns, eventual o editură la îndemână și n-au știut ce să facă cu ea. Acum, ea nu numai că le-a fost, conform mersului firese al istoriei, înstrăinată, dar, o dată „reformatată“ și „marchetată“ de motorul Polirom, este posibil să se întoarcă împotriva lor.

Căci câți dintre scriitorii români sunt gata să joace la două capete, în două ritmuri, pe linia subțire, fragilă, periculoasă, cu adevărat artistică, dintre comerț și artă? Și, pe de altă parte, își propune oare Poliromul să creeze *diferențieri* organice de piață, nuanțând piața și distingând funcțional, așa cum se întâmplă pe adevăratele piețe culturale, între ritmul sacadat al produselor comerciale și ritmul cu digestie și absorbție mai lentă al valorilor? Câți dintre membrii Uniunii Scriitorilor vor mai putea, și vor mai face față, să publice la noua Carte Românească? Și, pe de altă parte, cu ce opere „grele“ va avea curaj și înțelepciune Poliromul, ca administrator al Cărții Românești, să provoace la consistență și durată lungă piața de carte din România?

(va urma)

Director:
Marius Tupan

Colectivul de editare:
Mariana Bunescu (tehnoredactor)
Responsabil de număr:

Simona Galațchi

Redactori asociați:
Horia Gârbea; Daniel Nicolescu;
Ioan Es Pop; Stelian Tăbăraș

Revista este membră a Asociației Revistelor, Imprimeriilor și Editurilor Literare (A.R.I.E.L.), înființată în baza Hotărârii judecătorești și reținușului de Ministerul Culturii și Cultelor

Revista „Luceafărul“ este editată de Fundația Luceafărul, cu sprijin de la Uniunea Scriitorilor din România și Ministerul Culturii și al Cultelor

Redacția și administrația:
Calea Victoriei nr. 133, București, sector 1,
telefon 212.79.94, fax 312.96.93
e-mail: fundatia_luceafarul@yahoo.com
Cont în lei: Banca Comercială Română, filiala
sector 1, Calea Victoriei nr. 155.
Număr de cont: RO58RNCB5010000015430001
Cont în valută: RO58RNCB5010000015430002
ISSN - 1220-627X

Tipar: SEMNE '94
Abonamentele se pot face la toate sursele
RODIPET și la oficiile postale din țară.
Revista noastră este înscrisă în Catalogul
publicațiilor la poziția 2048.
Cititorii din străinătate se pot abona prin S.C.
Rodipet S.A. cu sediul în Piața Presei Libere
nr. 1, Corp B, Sector 1, București, România la
P.O. Box 33-57, la fax 0040-21-2226407,
2226439 sau e-mail: export@rodipet.ro

stelian tăbăraș

În *Gramatica* sa, Ion Heliade Rădulescu pricepuse situațiile *normale* ale cuvintelor (în speță, substantivele cu „succedanele“ lor), astfel că altele decât nominativul erau considerate și numite „căderi“. Azi, „cazuri“.

În plan uman-sentimental, „căderile“ vin după decepții ori după trecerea cuiva în rutină, în autoîntrebuințare excesivă. Starea de excepție, de individualizare în percepție dispare și după o prea lungă așteptare a subiectului gânditor. Exemplul cel mai la îndemână îl constituie cele două ipostaze eminesciene ale femeii dorite din *Pe lângă plopii fără soț*: un „decupaj“ (*la geamul tău ce strălucea*)

nocturne

ce pune în evidență un posibil ideal erotic, o scoatere din categorie. (Poemul c, în planul mai rafinat al înțelegerii, cu totul filosofic). În această ipostază, *ai fi trăit în veci de veci și rânduri de vieți* - are asemănare cu chemarea Cătălinei de către Luceafărul (*colo-n palate de mărgeari te-oi duce veacuri multe*). Așteptările fiind lungi și neimplinite, cadrul „geamului ce strălucea“ devine larg cât lumea, iar femeia „unică“ recade în *categorie*. Este, la urma urmei, o problemă filosofică, de cunoaștere: *căci azi le semeni tuturor*. Ca și în *Luceafărul*, unde idolul devine chip de lut, trăind într-un *cerc strămt*. Atitudinea îndrăgostitului? *Te privesc nepăsător/ Cu-n rece ochi de mort* (în *Pe lângă plopii...*), ori *Ci eu*

Căderea în categorie

în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece (în *Luceafărul*). Cele două poeme au fost scrise foarte mică distanță în timp. Aflăm din *Scrisorile* Veronicăi Mică, recuperate acum câțiva ani, că ea se manifesta geloasă pe o, evident, altă inspiratoare (bucureșteancă) a poemului *Plopii fără soț*; dar și dintr-un răspuns al Poetului către iubita rămasă în lași, în care mărturisește că o săptămână întreagă a scris la *Luceafărul* (nouă, la școală, ni se spunea: „opt ani de muncă“), motiv pentru care a întârziat să-i răspundă. Cunoașterea de acest tip, prin scoaterea succesivă din categorie a unor metafore, idei, persoane ce devin astfel *personalități* și reîntr-oarea lor în sfera comună-abstractă, oferă aceeași tristețe precum schimbarea geografiei (din copilărie, adolescență etc.), luarea a timpului. Cea care se transformă, în fapt, în mare jale în finalul *Tine-rețe fără bătrânețe*, când ne dăm seama că, de fapt, eroul nici n-ar mai vrea să revină în lumea veșnică. Fiindcă retrecuse Valea Plângerii, „luându-se cu *vânătoarea*“.

Cât despre recăderea în categorie a unor personalități contemporane, fenomenul e și el trist, dar și avertizează: *în categorie se cade cel mai rău*. Și loviturile sunt în special la cap.

Propunere: Plopii fără soț și locuința inspiratoarei domnișoare Poenaru s-au aflat pe (azi) numita stradă Căderea Bastiliei, „pe mâna stângă“, cum mergi dinspre Romană. Hazardul face (sau altceva?) ca tocmai acolo să se construiască primul hotel bucureștean al Uniunii Scriitorilor. N-ar fi cazul să fie numit „La plopii fără soț“? Pentru mult mai puține motive, la Neptun, vila scriitorilor s-a numit „Paltinul“.

Pare ciudat, cred, să gândim universul existențial uman ca fiind marcat doar de prezența câtorva pete întunecate - cum anume ai putea ajunge să vezi ființarea omului altfel decât sub forma unei înălțături a involburărilor în care este aproape imposibil să găsești acele dechiuri de liniște, din centrul tuturor uraganelor umii fizice? Ne este astăzi rușine de viziunile romantice asupra vieții, dar, dacă ne decidem să fim sinceri, nu știu dacă vom găsi o metaforă mai potrivită pentru a caracteriza viața oricărui om decât cea sinistră „Coborâre în Maelström” imaginată de Edgar Allan Poe. Zborul înlănțuit prin furtunile infernului, al Francescăi da Rimini și Paolo Malatesta este un alt simbol pentru destinele noastre, cel puțin al celorlalte terestre și efemere, dacă nu și al celor veșnice și transcendente. (Nu cred, odată cu Dante, că Francesca și Paolo au fost condamnați pe veci și nici măcar condamnați cât de cât.) Cum s-ar putea explica faptul că mai toate țările, mai toate culturile umii își află scriitorii lor naționali, poeții naționali, artiștii reprezentativi pentru civilizațiile respective în epocile de romantism, sau îi identifică în creațiile lor au exprimat cu specială înclinare trăsăturile și dimensiunile romantice, firese a fi întâlnite în lectuarea personalității de oriunde ar proveni

Traian Dragomir

aceasta și în indiferent ce epocă s-ar fi manifestat? Mihai Eminescu, Johann Wolfgang Goethe, Victor Hugo, Pușkin sunt exemplele cele mai directe. Fără Cervantes, Shakespeare, Dante, romantismul însuși nu s-ar fi născut. Popoarele și-au ales marii purtători ai mesajelor către eternitate din rândul celor care au creat modelele omului proiectate într-un spațiu nebulos ori nocturn. Nu voi înșirui aici decât un număr foarte limitat de umbre așternute pe relieful mișcărilor, abia posibil de întrezărit sub ele, elevând condiția umană. Este o invitație de a împinge tot mai departe ceea ce s-ar putea numi o „etică existențialistă a culturii, istoriei, politicii.”

S-a scris - se știe și când și de către cine - despre cocinerea civilizațiilor. Se discută continuu, astăzi încă, despre această posibilă sursă de războaie în lumea actuală și în cea viitoare. Ideea nu este nouă a fost utilizată, în forme și expresii diferite, de către ideologii colonialismului și, cu foarte reduse ustări terminologice, de inițiatorii sau promotorii scriminărilor de clasă, etnie sau rasă. Am explicat lesca - și nu sunt singurul care să o fi făcut - că o cultură este o poartă deschisă de o componentă a minții umane către umanitate, către întregul cosmos și către Dumnezeu, deci o cultură este implicit o calitate existând dincolo de sine, cultură și concurență interculturală totodată, un factor al osmozei terioare a spiritului universal. Ce este atunci posibilitatea cultură a conflictului interuman, a agresivității care minează unitatea civilizației planetare și, ident, vitalitatea speciei noastre? Am publicat, în ultima rânduri, reflecții despre „cultura ca opreune” - nu reiau aici ideea, ci o extind: cultura ca măr de război. Nu avem să vorbim de cocinerea culturilor, ci de războiul cultural - a deculturalizării într-o domina. Imi este însă milă nu de culturile rezonante, nu de purtătorii acestora, ci tocmai de resorții care însângerează istoria civilizațiilor: universul culturii are o stranie, neașteptată, proprietate divină: anticultura se transformă invariabil în cultură, precum pietrele aruncate în Iisus, pe drumul crucii, devenite de îndată ouăle roșii ale Paștelui, pentru miile de ani care urmează și care vor mai avea. Dadaismul sau teatrul absurdului, precum și toate celelalte avangarde, țin astăzi de aceeași sferă valorilor împreună cu un clasicism cât se poate de

Nu am crezut niciodată că lalta a fost o greșeală a conducătorilor Occidentului - a fost, cu deplină certitudine, o perversitate. Când țările centrale și sud-est europene au fost cedate Uniunii Sovietice s-a ales în locul războiului deschis împotriva acelei mari și primejdioase țări, a redutabilei sale armate, otrăvirea cu o pradă neasimilabilă. Popoarele, țările, statele zonei noastre nu au putut fi niciodată organizate în interiorul unui imperiu - aici și-au găsit sfârșitul toate imperiile invadatoare: roman, bizantin, otoman, austriac, țarist, german (Al III-lea Reich nu a pătruns în spațiul sovietic pornind de pe teritoriul propriu, ci având în spate lumea noastră, cu infinitul surprizelor ei) sau cel comunist. Dacă unele dintre acestea au durat destul de mult a fost numai pentru că își aveau baza în altă parte - în Occident sau în Asia. Va trebui să fie grija noastră - a celor de aici, nu în mod particular a românilor - să nu intoxicăm noua Europă, adevărata întrupare a unui ideal modelând ceva mai fidel ca până acum, ca în oricare altă încercare, speranțele unei întregi istorii, ce nu se poate justifica decât în calitate de viitor umanism. Europa unită nefiind un imperiu, lucrul devine mai simplu realizabil.

„Stilul este omul” spune Buffon și nu am altceva de făcut decât să îl contrazic: omul este stilul. Un om fără stil nu este un om, ci orice altceva. Să mergem mai departe, definind omul - el este ființa în care, odată împlinită, se releva un stil.

Câteva zone obscure de pe harta condiției existențiale a omului actual

Despre ce stil putem vorbi - ca fenomen generalizat - în lumea de azi? Poate că și istoria ar merita să fie caracterizată drept cristalizarea (sau destructurarea) stilistică a umanului. Confucius, întrebând despre măsura prin care trebuie începută refacerea, consolidarea sau reforma statului, propune: „restaurarea cuvintelor”. Viitorul omului va însemna restaurarea stilului; ea va trebui făcută sau acel viitor, mereu nesigur, nu va mai exista deloc.

Psihanaliza se întreabă (Erich Fromm - **The Man for Himself**) asupra sprijinului pe care ea este în stare să îl dea unei evoluții pozitive, filozofice și totodată existențiale, a omului. Răspunsul pare să fie acela că scopul omului este fericirea (Epicur, Spinoza, Fromm), dar ființa umană singură nu are cum ști dacă este sau nu fericită. Psihanalistul ar putea arăta omului dacă a atins cu adevărat obiectivul care îi este fixat de unii dintre marii filozofi - sau ce anume îi lipsește pentru a ajunge la starea dorită. Sunt convins că psihologia, în forma ei cea mai subtilă, analitică, poate detecta autenticitatea convingerilor referitoare la sine ale omului, dar sunt absolut sigur că nu știe, și nu are cum reuși să afle, ce este fericirea.

Troțki a lansat, în teoria sa asupra schimbărilor violente de sistem politic, un concept deloc neînțeles - acela de „situație revoluționară”. El este, pentru lumea de azi, poate chiar mai important decât cel de revoluție; adesea face obiectul studiilor și disputelor academiilor, inclusiv în medii occidentale ostile marxismului. Consider că el este esențial spre a defini *per-a-contrario* altă noțiune: „situația de supunere extinsă” sau de „obediință generalizată” sau, până la urmă, de „apetit pentru sclavie”.

Dacă privești pictura ultimelor două treimi ale secolului XX, romanele sau poezia ultimelor decenii ale acestuia, politica mijlocului de secol trecut și multe altele, poți ajunge ușor la concluzia că intelectualul acelei vremi și al prezentului pur și simplu a urât și disprețuit - urăște și disprețuiește - omul. Dacă vei merge către epoci precum Renașterea, Clasicismul sau Romantismul, ai putea ajunge la opinia contrară acestuia. Putem înțelege ușor că respectivul intelectual nu poate fi niciodată într-un raport indiferent cu omul - el este de partea lui sau împotriva. La fel se întâmplă însă cu orice altă ființă umană - omul nu este neutru față de om, dar intelectualul este un om mai puternic sau mai vizibil, în ceea ce privește influența exercitată. Raportarea celui alt la o categorie sau alta - a celor favorabili sau nefavorabili semenilor - este un produs al toleranței sau intoleranței noastre; este, deci, actual raportării, o simplă problemă de perspectivă.

Vânarea președintelui

Marius Tupan

Dacă Nicolae Manolescu ar candida pentru funcția de președinte al U.S.R., și-ar devansa cu mult concurenții, fiindcă e o autoritate în literatura română (chiar și adversarii, de talia lui Marian Popa, recunosc că-i cel mai important critic postbelic), are charismă, umor, generozitate și o înțelegere pentru oamenii aflați în dificultate, cum se întâmplă cu Eugen Uricaru. Declarația sa în cazul respectiv e exemplară, tocmai într-o vreme când destui indivizi se învrednicesc să-și facă publicitate profitând de năpasta venită pe capul autorului **Vladiei**, când ar trebui să-l lase să-și lingă rănilile. După toate constatările noastre, profesorul bucureștean nu dă vreun semn că are intenția să vină în fruntea breslei noastre. Invocă încheierea vestitei **Istoriei** la care lucrează intens, dar și alte treburi care nu suportă amânarea. Așa o fi, dar noi bănuim și alte cauze, asupra cărora poate medita orice creator cu discernământ și luciditate.

Când a intenționat să ne conducă, Nicolae Manolescu a fost întâmpinat cu ostilitate, vociferări și tropăituri de către un grup de comando, bine supravegheat și manevrat, care avea să refuze competența și personalitatea. Acela l-a jignit și, poate, profesorul nu vrea să mai audă de mitocănie și grobianism. Trebuie să recunoaștem cu toții că un spectacol mai hilar ca acela n-am mai întâlnit vreodată în cariera noastră. Câțiva impertinenți au pus mâna pe microfon și nu l-au mai cedat decât după ce și-au văzut năzuințele împlinite. Acum, acci zgomotoși aruncă privirile în pământ, regretând, pesemne, momentul de grație, similar cu acelea care ne-au asigurat faima de cetățeni verticali și responsabili sub dictatură. Atunci, la ultimele alegeri, destui s-au umplut de ridicol, dar noi nu vrem să mai comentăm prestația și lipsa lor de inspirație, ci să vorbim de criza profundă în care am ajuns.

Cei care și-au anunțat deja candidaturile nu-s persoane convingătoare, grupurile de presiune intoxică viața literară, denaturând-o mai mult decât e în realitate, alianțele oportuniștilor, de obicei, ale celor lipsiți de opere și mesaje, stârnesc umorul involuntar. E aproape imposibil să prevezi ce se va întâmpla cu organizația noastră. Calculele greșite și egoiste ne-ar putea scoate în afara obiectivului major: salvarea Uniunii Scriitorilor. Poate că există anumite interese oculte ca ea să nu mai ființeze. Ar fi o mare pierdere pentru întreaga societate românească, doar cultura ne legitimează cel mai bine acum în lume. Cândva, părea un punct de reper. Acum e percepută ca o zonă a conflictelor oarbe, în care nu se poate impune un alt lider, în afara celui recunoscut de majoritatea scriitorilor. Din această cauză publicăm ancheta din acest număr, așteptând și alte opinii. Poate că viitorul președinte se află foarte aproape și noi nu-l zărim încă, pentru a-l vâna. Sperăm ca următoarele zile să fim călăuziți.

Deie Domnul!

Între lihtis și taifas sau locul unde nu s-a întâmplat nimic

adrian g. romila

Nu cred că o proză rezidă numai în limbaj, fără un minim efort epic. Trebuie să se întâmple ceva, trebuie să existe un cât de mic scurt-circuit de atmosferă, o cât de vagă intenție de a ieși cumva din pura consemnare de fapte și discuții cotidiene. O lume trece în roman sau în povestire nu numai prin reconturarea ei mecanică, prin simpla imitație, adică, ci și prin specularea posibilităților de a genera nuclee epice, prin dezvoltarea accidentelor ei prea marginale sau prea tipice. Dacă nu trezește în cititor stări de „așteptare”, de „curiozitate”, de plăcere a desimbolizării, o proză nu rezistă în diacronie, ea rămâne doar un eveniment literar efemer, dispărând o dată cu valul care a generat-o (sau, mă rog, care a promovat-o). Supralicitarea sexualității (în limbaj și în faptă) din prozele unor Ionuț Chiva sau Claudia Golea nu vor crea niciodată literatură în sensul adevărat al cuvântului, cât timp această

cronica literară

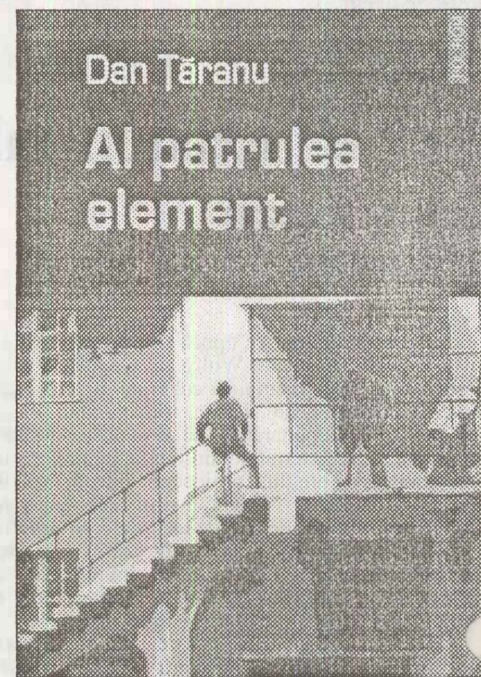
supralicitare rămâne singura cale prin care autorii cred că vor cuceri cititori. Oricât de flexibil ar fi canonul literar, e vorba de terapie prin șoc și nu de valori estetice destinate unei îndelungate decantări publice. Între noi fie vorba, erotismul pervers sau halucinogenele sunt generoase teme literare, cu mult înainte de modernismul teribilist de dată recentă. Problema s-ar rezuma la ce poți tu scoate din ele.

Din boemia studenților la Litere și din cotidianul derizoriu al vieții, Dan Țăranu nu pare a putea scoate nimic, pentru că mai nimic interesant nu se întâmplă în romanul său de debut, *Al patrulea element* (Polirom, 2004). Patru tineri petrec la propriu o noapte într-un apartament din Brașovul începutului de mileniu, proprietatea unei amice al cărei tată e mare senator P.S.D., și încearcă să se dregă în următoarea zi, în locuința sordidă pe care o împart ca studenți chiriași. Dezabuzarea totală e cuvântul de ordine în viața lui Ovi, Nicu, Geo și Ema. Beau de stîng (până vomită), experimentează uneori câte puțină „iarbă”, ascultă hard-rock și underground, schimbă fetele (rămânând aproape mereu „fără”), epatează burghezia politică și literară a societății românești post-decembriste, societate care le refuză afirmarea rapidă și care îi menține în calitatea de marginali. Ei nu pot deveni, în acest caz, decât protagoniști ai unor aventuri de cartier:

căutarea locului unde se dă petrecerea, golirea proviziilor alcoolice ale gazdei, bătaia care sparge distracția, evitarea întâlnirii cu proprietarul (un domn cu nume sonor, senatorul Cimpoi), o mică odisee pe palier, terminate, până la urmă, cu escaladarea acoperișului blocului, unde îi găsește dimineța.

Materia romanului se dilată joycian pe durata a doar câteva ore (cele mai multe fiind, desigur, cele de la petrecere), din perspectiva lui Ema, care reconstituie detaliat suma puținelor fapte și mai ales discuțiile. Dacă e ceva demn de reținut în romanul lui Dan Țăranu, acesta e dialogul, un amestec reușit de aluzii culturale din cele mai diverse și replici de un umor savuros, toate încadrate de argoul dur și de jargonul studentesc. La rigoare, personajele romanului sunt indivizi plictisiți prin definiție, arhimulțumiți de existența lor „la margine”, în buna tradiție a eroilor cuprinși de lihtisul balcanic din prozele unor Mateiu Caragiale sau Eugen Barbu. Ei nu au nimic din vioiciunea și din pofta de viață a colegilor lor de epocă, așa cum îi prezintă Florin Lăzărescu sau Lucian Dan Teodorovici. Ceea ce îi salvează de la blazarea totală e plăcerea vorbirii, a taifasului, ca să rămânem tot în registru balcanic, un taifas derulat pe mai multe registre simultan, de la vocabulele obscene la citatele din autori mari, de la ironiile porcoase la cele rafinate de trimeri livrești. Naratorul adoptă și el stilul prietenilor săi. Aleg, pentru exemplificare, unul din momentele petrecute în baie, unde Ema încearcă să-și spele rana sângerândă de la picior, timp în care ceilalți amici caută și ei același loc pentru nevoi mai urgente: „Angi deblochează ușa. Geo intră cu părul răvășit și cu tricoul mototolit. «Fuck», icnește el și vrea s-o ia la fugă. «Stai, nu-i ceea ce crezi». Oh, Doamne, ce bine-i să zici asta! Nici nu-ți dai seama cât de repede iese. Te lasă cu sufletul curat și fără nici o răspundere. Americanii ăștia nu-s proști deloc. «Ah, OK, zice Geo. N-ai făcut baie ieri?» se interesează el cu cinism, deși tonul este pur elegiac și se așază obosit pe colacul WC-ului. Au fost împreună în anul I, apropo. Și am senzația infectă că mi s-a sculat. Freud a fost un geniu. (...) Mă uit la Angi și încerc să amân momentul. Poate se blegește. Mda, e semirectă, merge. Îmi scot chiloții, mi-o bag între picioare și mă întorc rapid pe o parte. Nici Moby Dick n-ar fi fost atât de prompt. «Hai, fă-mă repede, că nu mai suport.» Geo sare de pe budă. Se aud tot felul de zgomote secundare. «Băi, băi! Nici chiar așa, Nicu... Oooo, au, ce pizdă... mamă ce nasol arată! Mă scuzați...» Geo borăște, Angi a terminat, îmi întinde chiloții și se întoarce cu spatele.”

Sensurile sunt rupte, fragmentare, aflate într-o permanentă imposibilitate de a se încheia, așa cum existența celor patru tineri se desfășoară la nimereală, fără nici un fir distinctiv. Punctată doar de evadările alcoolice sau sexuale. Nu întâmplător, propunerea amicului bulgar, Ivan de a se implica într-o organizație de monitorizare a deciziilor politice în spațiul rural li se arată pro serioasă ca să fie luată în seamă. Ei rămân pradă definitiv minoratului, alături de disparate de momente existențiale, dar nu banale, atunci banalizate prin lipsa lor de coerență. Rana lui Ema, de pildă, se transformă într-un adevărat eveniment prelungit pe aproape tot parcursul romanului. La fel, dispariția îngrijorătoare a lui Geo, din final, și apoi întoarcerea sa bruscă în apartamentul comun sfârșește, inexplicabil, prin moartea personajului, o moarte bizar nepregătită de nimic, marcă a absurdului și a haosului. Ca și succesiunea întâmplărilor de la sfârșit, încununată supremă a lătorii haotice în care s-

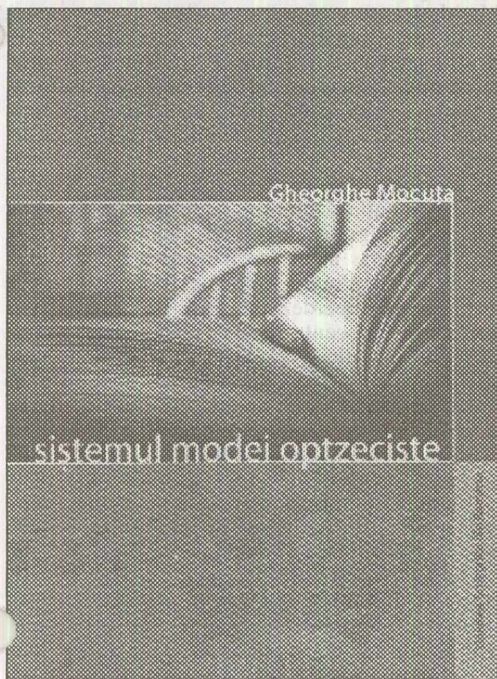

desfășurat toate: înmormântarea și amintire cu fostul lor prieten, într-o excursie, la munte. „Ajungem la stâlp de telegraf și mă aplec spre mărfuri ferfenițit. Din el, lăsând în urmă o dâră de suc dulce-acrișor, iese un vierme gălbui care se îndreaptă meticulos spre rigla plină de gunoaie. E din ce în ce mai ca și întuneric. Sub o talpă murdară bătătorită”. E fraza finală a cărții, trăgând definitiv și la fel de inexplicabil corti peste locul unde nimic nu s-a întâmplat de fapt, nimic care să rămână într-un fel de certe calități prozastice.

Roman de conversație, mai mult decât cartea lui Dan Țăranu ar fi avut câștigat dacă ar fi mizat cel puțin la fel de mult și pe o mai pronunțată dimensiune evenimentială, pe care lumea abordată de el - cea a „tinerilor furioși” - o posează din plin. Altfel, romanul său rămâne simplu strigăt, remarcat, dar repede acoperit de vocile altor debutanți congeneri, mai bune.

În istoria fiecărei literaturi există momente de mare efervescență creatoare și momente de bilanț, în care se încearcă evaluarea obiectivă a perioadei imediat anterioare, realizarea sau corectarea ierarhiilor, aprecierea valorică a anumitor texte, tehnici și perspective critice. Desigur, între cele două momente menționate nu există o demarcație clară, iar inițierea unuia decurge în mod natural din existența celuilalt. Se poate argumenta chiar că, în timp ce anumiți oameni de litere optează pentru latura practică, propriu-zis creatoare, a literaturii, alții vor fi mereu preocupați de analize și sinteze, de impunerea unor linii directoare, de argumentare a anumitor judecăți estetice.

Nu este mai puțin adevărat, totuși, că, odată depășită etapa de inițiere în evoluția oricărei literaturi (momentul lui „scrieți, băieți, numai scrieți“), orice creator este în același timp un critic, cel mai adesea un adept al unei anumite curent cultural, autohton sau universal. Cu toate acestea, momente istorice excepționale, care marchează violent finalul unui epoci și tranziția către o alta, sunt invariabil caracterizate de tendința spre evaluare și autoevaluare, spre reconsiderarea trecutului dintr-o nouă perspectivă.

În mod incontestabil, un astfel de moment în istoria literaturii române a fost reprezentat de prăbușirea sistemului comunist, care a însemnat pe de o parte redescoperirea libertății de exprimare - împreună cu problemele specifice acesteia - și inițierea unei mai mari deschideri către spațiul cultural vestic. În acest sens, *Sistemul modei optzeciste* constituie o tentativă de reevaluare a literaturii deceniului 9, în care Gheorghe Mocuța include, pe lângă inerenta listă de poeți și prozatori (dar nu și dramaturgi!) canonici, o serie de recenzii ale unor texte reprezentative pentru această perioadă.

Volumul se vrea a fi - se pare - un jurnal de lectură, oferind opinii personale, comentarii indulgente sau pur descriptive, referitoare la autorii prezentați, fără a-și propune în mod direct să realizeze o ierarhizare valorică. Deși pe alocuri apar trimiteri la o serie de articole, recenzii, interviuri din mass media, autorul nu a considerat necesară atașarea unei bibliografii (nici măcar în ceea ce privește textele primare), ceea ce face de-a dreptul imposibilă încadrarea cărții în cate-

Istории literare contemporane

arina lungu

goria istoriilor literare propriu-zise - având în vedere cerințele actuale privitoare la lucrările academice.

Sistemul modei optzeciste este descris ca un proiect cultural realizat în colaborare de către o serie de conducători de cenacluri literare din mediul academic, între care Nicolae Manolescu, Mircea Zăciu, Mircea Martin, Ov.S. Crohmălniceanu, la care se adaugă Eugen Simion, Marin Mincu, Gh.Grigurcu și, prin intermediul postului de radio Europa liberă, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca. Un proiect care, deși a încurajat persiflarea falselor valori și a combătut în mod direct protocronismul, a rămas, în ceea ce privește latura creatoare propriu-zisă, departe de anvergura unui curent literar propriu-zis.

În opinia lui Gheorghe Mocuța, cel mai important scriitor din primul val al sistemului optzecist este Mircea Cărtărescu. În articolul care inaugurează spațiul dedicat poezilor, autorul se oprește la două volume semnate de Cărtărescu, *Dragostea* (1994) și *Pururi tînăr, înfășurat în pixeli* (2003). Pornind de la ideea că efectul de straniețate al poemelor erotice este dat de „coabitarea unui sentimentalism minor (și polemic, în același timp) cu o implacabilă punere în abis a vieții cotidiene tratată cu mijloacele jurnalului“ (13), criticul încearcă să identifice originea acestui melanj în spațiul biografic, dar și în răsturnarea raportului clasic dintre realitate și scriitură. Poetul se complăce adesea în poza unui renegeat al literaturii, căruia actul creator i se refuză și pentru care cotidianul a luat locul visului poetic.

Cel de-al doilea volum, cuprinzând o varietate de „pixeli“ - memorii, articole, prelegeri academice - reprezintă „fața diurnă a scriitorului“, atitudinea față de mediul exterior - estetic, profesional și social. Și aici se confirmă adeziunea lui Cărtărescu față de modelul postmodernist al „bricoleurului, al artizanului care refăce și construiește ceva din ceea ce are la îndemână“. Fragmentarea eului este în același timp și caracteristica fundamentală a prozei cărtăresciene, analizată într-un capitol separat, prin care se deschide prezentarea prozatorilor deceniului 9.

Ciclul *Nostalgia* este descris ca o tentativă de depășire a realului în direcția oniricului, în manieră similară cu cea consacrată de Poe, Nerval, Kafka sau Eliade. Eminescu ocupă la rândul său un loc privilegiat în galeria tradițiilor încorporate de Cărtărescu, fie în registru grav, fie în cel ironic. Eroii se pierd în interstițiul dintre banalul cotidian și spațiul romantic al fanteziei, inițial utopice, care pare însă să sufere imperceptibile metamorfoze către distopic. Într-o îmbinare de estetică romantică și postmodernistă, nuvelele impun un stil specific, inconfundabil, în care se percepe clar influența poetului.

La o primă privire asupra numelor selectate de critic, este evidentă ponderea net superioară a poezilor. Dacă în ceea ce privește zonele geografice, aceștia acoperă cu destulă generozitate harta provinciilor românești, este evident că relevanța lor poate fi subiectul unor controverse, mai ales în ceea ce privește includerea unor autori și omiterea altora.

Printre numele mai puțin cunoscute, salu-

tăm prezența poetului brașovean Romulus Bucur, un „confesiv ironic“, autor al unor poeme erotice în care donjuanismul european își asociază erotismul oriental. Exoticul acestei viziuni existențiale nu elimină prezența banalului cotidian, chiar dimpotrivă; surprins în unele secvențe lirice în „universul îndeletnicirilor zilnice“, poetul își dezvăluie personalitatea „publică“, interesul pentru schimbările istorice, conștiința apartenenței la un orizont spatio-temporal mărginit de anumite limitări de ordin extra-estetic.

La polul opus, un poet ca Nichita Danilov realizează un demers liric din care eroticul este ostracizat. Descriș drept *homo religiosus* în descendența lui Voiculescu sau Nichifor Crainic, Danilov creează un vers introspectiv, marcat până la obsesie de căutarea identității spirituale. Motivele mitice caracterizează un univers poetic propriu, populat de imagini oraculare, total independent de lumea dezlănțuită care polarizează atenția celorlalți poeți ai generației sale.

Tot în căutarea unei identități, de data aceasta colective, se lansează și Ioan Liviu Stoiciu, autor caracterizat, conform lui

cronica literară

Gheorghe Grigurcu, de un așa-numit „nihilism pozitiv“. Apăsător de „singurătatea“ unei întregi națiuni, voit sau nu comuniste, Ioan Liviu Stoiciu inventează un „aparat de filmat sufletul cu încetinitorul“, prin care ar dori să surprindă înefabilul, „sufletul în stare pură“ (87). În versurile postdecembriste, căutarea ființei este abandonată, iar viziunea poetică generează creaturi monstruoase, mărturie ale unui proces iremediabil de dezumanizare.

Deși optzecist, prozatorul Gheorghe Crăciun este prezent în acest volum cu un roman publicat în 1993, *Frumoasa fără corp*. Proiectare a ideii eminesciene în spațiul extra-mitic, în lumea voiculesciană a unui sat de munte, cartea reprezintă o subsumare de istorii individuale al căror liant comun îl reprezintă obsesia pentru ieșirea din corporalitate. Apreciat drept un „textualist reductibil“, „interesant mai mult prin modul cum scrie decât prin ceea ce scrie“ (189), Gheorghe Crăciun reușește să îmbine în acest roman o tradiție a nuvelei fantastice cu jocul postmodernist al intertextualității. Experiența ontologică este, în acest sens, dictată de textul omnipotent, iar autorul rămâne o simplă entitate variabilă.

Invitație la lectură, dar și la analiză obiectivă, *Sistemul modei optzeciste* poate reprezenta un punct de plecare pentru orice cititor interesat de fenomenul literar contemporan. Nu putem decât spera că următorul volum, în care autorul își propune o trecere în revistă a generației deceniului 10, va aduce completările necesare pentru a conferi acestui efort critic prestanța academică pe care o merită.

Omni orchestra

ana dobre

Neobositul Ștefan Vida Marinescu e omni orchestra - face (știe să facă!) de toate: conduce o editură, editează (cărțile altora și pe ale sale), scrie cărți: **Purtătorul de cuvânt. Lirica lui Constantin Tonegaru. Ordinea mirabilă sau Viața și cărțile. Proba transparenței. Moderator la îngeri. Avatarurile transcendenței. Măreția vicilor ascunse.** alcătuieste antologii - **Festini cu reverii nobiliare, Melancolii la ore princiare, Arca împlânzitorilor de fantasmă** (împreună cu Mihai Grămescu), **O geografie spirituală a Sudului.** Concepse și editează revistele „Placebo”, „Singular”, „Observatorul de Telcorman”. Omul e eliberat de orice complexe, dezinhbat și impresia pe care o lasă este aceea că foaia albă de hârtie nu-i inspiră nici un fel de temeri. Cu egală ușurință și lejeritate, el scrie un eseu despre Caragiale, despre tipuri de feminitate sau despre Camil Petrescu și trebuie să fie cel puțin dăruire pentru a face toate acestea.

Domnul Camil între Realia și Transcendentalia (Arvin Press, București, 2004) e un excurs într-un tărâm mai puțin exploatat - cel al poeziei lui Camil Petrescu. Situat între relativ și

galaxia cărților

absolut, între aspirație, vis și realitate, Camil Petrescu explorează spații într-un univers previzibil, cu repere într-o geografie exterioară descinate după cele ale unei geografii interioare, ale propriului univers sufletesc, adevărurile ultime regăsindu-se în sine. Contaminată de filosofia platoniciană, poezia sa are un aer livresc, emoția lirică fiind permanent filtrată prin intelect. Iar intelectul e rafinat prin cultură.

Ideea e că poetul e inferior prozatorului, dramaturgului, eseistului. Aparența de prozaic rezidă în schițarea unor tablouri prea concret realiste. Interesante notații, precum schițele unui pictor, exersate pentru a intra în componența unei structuri, a unei compoziții, ele pot interesa în epica, dar sunt aproape nule din punct de vedere liric, deoarece emoția nu e transfigurată, notele nu se subordonează unei viziuni lirice. *O poezie picturală* e în intenția scriitorului, care-și asemănă poeziile cu pânzele lui Peter Brueghel cel Bătrân. Poetul vede, halucinat, idei, idei care urmăresc să redea cutremurul conștiinței sau să absolutizeze relativul și să relativizeze absolutul. O nostalgie există. Poetul e preocupat să găsească o definiție plauzibilă - pentru sine - poeziei: „Poezia însăși nu poate fi decât cunoaștere plastică a *zonelor mai înalte*” sau „Esența poezie este imaginea și aura ei. Idei văzute și traduse în imagini. Adică tălcurile lumii în imagini adecvate neapărat și numai adecvate”.

Camil Petrescu este experimentator de noi formule poetice prin care să șocheze spiritele prea cuminiți și obediente. În lirica sa, Ștefan Vida Marinescu decelează *poeme-imagini, stări-limită, stări de conștiință* subordonate meditației asupra morții.

Realia ar fi un capăt al lumii cu materia ei densă, palpabilă, care înlănuie spiritul în platosă relativului. *Transcendentalia* e celălalt capăt, cu metafizica ei, cu chimia ei înefabilă în care spiritul se dezmargințește, aspirând spre esențe sau contopindu-se cu ele.

Ștefan Vida Marinescu decriptează textele. El supune lupci sale măritoare - observă și interpretează, numește și ordonează. Valoarea poeziei nu există în afara prozei și a dramaturgiei. Legătura

indisolubilă între aceste compartimente o dă circulația unor teme și motive din poezie în roman și de aici în dramaturgie.

Obligația de restituire *in integrum* a poeziei sale e clamată, decurgând din necesitatea cunoașterii și urmării circulației temelor, motivelor, ideilor într-o ferveșcență febricitantă care face spiritul atât de personal al lui Camil Petrescu - intelectualul „cel mai complex și mai complicat”.

Deși autorul încearcă să pună sub embleme ispititoare poezia lui Camil Petrescu (*Ciclul morții - o poetică a dezeroizării* etc.), să găsească noi cai de acces într-un univers părăsit și abandonat, această poezie nu respiră singură; are nevoie de oxigenul prozei pentru a supraviețui. *Ciclul morții*, de exemplu, nu are independență lirică, e legat, indisolubil ca atmosferă, idei, atitudine de *Ultima noapte de dragoste...* Prozatorul sufoacă pe poet, deși poetul este cel care s-a lăsat copleșit de observație. Lumea e privită cu ochi de poet și *epicizată* apoi, povestită. Așa devine inteligibilă. Luciditatea naște epicul. Unde de lirism se aglutinează și sunt resorbite în epic.

Poezia se supune unui proces de rafinare, de restructurare, și-n cele din urmă, de transfigurare, fiind „extractiona prozaicului, a stratului primar”, iar poetul se situează pe linia subțire ce separă *Realia* de *Transcendentalia*. Ladima este un alter ego, iar metafora *Patul lui Procust*, o deschidere către *o ars poetica*, un semn de evaluare a lumii, o idee despre raportul eu - lume.

Poetul Camil Petrescu vine cu un limbaj nou, un limbaj epic adaptat liricului în construcții omogene. Accentul nu cade atât pe imagine, pe expresie, cât pe idee, căci, halucinat, poetul mărturisește că *a văzut idei*.

Polii acestei lumi lirice este *Ideea*, arta poetică, și *Patul lui Procust*, adevărata profesiune de credință. Între aceste repere, poetul Camil Petrescu sublimizează ideile și imaginile dominate de patosul „greu strunit al adevărului, al revelației, al cunoașterii de sine”, poezia fiind un act de cunoaștere - „cunoaștere plastică a lumii”, cum nota Eugen Lovinescu - cunoaștere a profunzimilor sufletului, a virtualităților lumii interioare. Noutatea și originalitatea poeziei lui Camil Petrescu ar consta în intelectualizarea emoției, de aici decurgând cerebralitatea și o pragmatică inginerie a textului, cu ignorarea melodramaticului și cu fuzionarea expresiei poetice cu aceea muzicală.

Natură vie cu filme și cărți (Arvin Press, 2004) ne propune o serie de cine-eseuri, reliefând interferențele dintre literatură și film, ideea criticului fiind expusă cu claritate de la început: „Interferând, fecund și benefic, text-imagine, opera și capodopera scrisă - opera și capodopera cinematografică, vizuală, cele două arte și fenomene culturale și civilizatorii, estetice și spirirituale (mai ales atunci când servesc valorile morale, etern-umane, setea de cunoaștere), atunci când conțin un crez umanist autentic, se completează și se susțin reciproc, avantajos, oferind revelații și stărnind reflecții și ecouri, nu de puține ori surprinzătoare” (p. 3).

Arte complementare, literatura și filmul pot oferi modalități diferite pentru vizualizarea ideii, pentru înțelegere, interpretare, cunoaștere. Literatura înseamnă interogație, iar cinematografia o poate accentua. Mari scriitori și opere lor - Marin Sorescu, **Iona**, Marin Preda sau I.L. Caragiale devin repere constante într-o încercare mereu reinnoită de a pune înțelesurile artei lor în luminile rampei, în interpretări în care transpare spiritul veacului și modul divers de receptare.

Vorbind despre **Iona**, piesa lui Marin Sorescu, atât de plină de semnificații, încât fiecare lectură îți revelează altceva, Ștefan Vida Marinescu realizează un eseu reflexiv și autoreflexiv, căci, vorbind despre personaje, nu poate să nu vorbească despre sine și, făcând-o, să mediteze

asupra destinului omului. Ideile sunt puse mereu între alternative, pentru ca, între aceste extreme, un sens să se deceleze cu pregnanță: angoasă și popas existențial, mântuire sau înviere, jocul vieții și al morții. Destinul sisific e emblematic. Suișul zilnic e îndreptat spre timp, spre un trecut recuperat afectiv.

Pentru o transpunere cinematografică, sunt necesare aceste puneri în ecuația ideilor, a interpretărilor, căci o transpunere cinematografică nu e decât o posibilă interpretare, o altă viziune a textului față de cea a autorului prim, un *joc terț*, după cel *secund* al autorului inițial.

Proza lui Marin Preda e urmărită sintetic în evoluția ei de la rural la citadin. Ceea ce individualizează opera și autorul ei este atașamentul față de lumea universului creat în ciuda unei aparente rupturi.

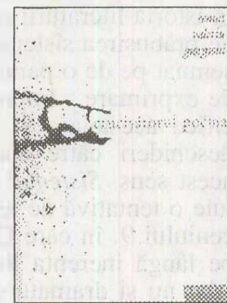
Filmul lui Stere Gulca, **Moromeții**, după romanul omonim al lui Marin Preda, e considerat „filmul unei capodopere a literaturii”. Adevărat. Dar nu e și un film capodoperă. Ca-n povestea cu cei doi șoricei care rodeau o peliculă de film, ecranizare a unei cărți, tot cartea e mai bună! Jocul unor mari actori (Victor Rebengiuc, Gina Patrîchi, Florin Zamfirescu etc.) nu ridică filmul la valoarea cărții, deși nu-i lipsesc unele plusuri. Nu împărtășesc entuziasmul lui Ștefan Vida Marinescu (v. p. 45), deși îl susține cu „încăpătânare moromețiană”.

O proiecție personală, în marginea textului lui I.L. Caragiale, realizează Lucian Pintilie în **De ce trag clopotele, Mitică?**, identificat de Ștefan Vida Marinescu cu un „carnavalesc cinematografic”, în care „parodia atrocă”, „grotescul funambulesc”, „nebulia histrionică”, „șarja de ferocitate cronică”, toate concură la realizarea unei capodopere - alta decât cea caragialiană, rămânându-i fidelă mai puțin în literă, mai mult în spirit.

Cine-esul **De ce trag clopotele..., Moromete?** evidențiază moromețianismul lui I.L. Caragiale și caragialismul lui M. Preda într-o evoluție *sui-generis* a literaturii noastre de la Caragiale la Marin Preda. Ambii scriitori se apropie prin „simțul hiperdezvoltat al observației sociale”, prin „inocența jucată (nu tructată) asupra zoon politikon-ului”, ambii „văd și simt cu acuitate, iminența și imanența unui cer devenit prea solidar, dar și ostil unei fatalități și unor fatalisme specios racordate condiției umane” (p. 47).

Stilul incitant, cu propoziții sincopate, rețezate brutal, uneori, pentru a sublinia o idee, pentru a atrage atenția asupra ei, redă întreaga tensiune a unui spirit însetat de descifrări, de cunoaștere pentru care momentele prielnice în cultură sunt provocări ale inteligenței. Asupra lor se oprește Ștefan Vida Marinescu și reflexul cugețarilor sale ni-l transmite natural, într-o oralitate învăluitoare care presupune mereu *socotirea*, luarea în calcul a interlocutorului, atent și cărcotas.

1) **Crucișătorul poema**
(Remus Valeriu Giorgioni),
Editura Brumar

2) **Tangoul tigrului**
(George Anca),
Editura Bibliotecii
Pedagogice
Naționale

Ciudate mai sunt relațiile dintre oameni, felul în care-și stabilesc între ei legături, dar parcă mai ciudate atunci când aceștia sunt scriitori. Dar bizazeria atinge cote maxime într-un regim de viață opresiv, în care toți cei ce se caută au grijă să se și ferească unii de alții. Am pomenit aici de cazul meu, care n-a fost totuși al celor mai mulți scriitori, căci majoritatea erau integrați în „viața literară“, chiar după unele întreruperi, uneori cauzate de câte o detenție în lagărele și pușcăriile politice, cu reveniri mai mult sau mai puțin norocoase. Eu, cum spuneam, trăiam într-un mediu (să nu-i zic: lume) aparte, dar n-aș fi disprețuit contactul mai apropiat cu câte un nume literar simpatizat de mine, dacă s-ar fi prezentat ocazia. Or, de-aici a rezultat o situație mult regretată de mine și neobișnuită, că pe unii scriitori ca L. Bлага sau D. Stelaru nu i-am zărit măcar o dată, pe alții i-am văzut fugitiv (Camil Petrescu sau V. Voiculescu), în fine, despre unii, ca Alexandru Lungu sau Pavel Chihai, multă vreme nici n-am știut dacă mai sunt în viață.

Dar ceea ce este iarăși curios, într-un nod - îmi vine să-i zic - mai particular, pe foarte mulți i-am vizitat doar o dată acasă și am avut doar cu acea ocazie o oarecare convorbire: T. Argezi, G. Călinescu, P. Comarnescu și C. Noica, I. Vinea și Geo Dumitrescu, G. Oprescu și Anton Dumitriu, Al. Rosetti și Barbu Slătineanu. G.

opinii

vașcu, G. Stratulat. Din aceste puține, dar semnificative contacte, pot povesti ceva, pentru că la un Argezi sau Călinescu nu se putea să întâlnești doar banalități, chiar dacă primul, foarte slobod la gură, se afla în opoziție față de regim (1952/1953), iar celălalt se silea să pară foarte „pe linie“ și întrerupea vorbirea monologică cu câte un clișeu verbal menit să arată cât era el de comunist.

Din toate acestea nu am dobândit numai „amintiri personale“, momente de moție de neuitat (dacă iau în calcul și situația mea de interlocutor foarte tânăr), dar și informații asupra vieții literare de tunci și din trecut: cei mai afabili au fost J. Oprescu și Al. Rosetti, dar și Barbu Slătineanu, primul și ultimul, pe care i-am vizitat în calitate de colecționari, mi-au orbit mai ales despre sfera pasiunii lor, primul încurajându-mă să mă apuc și eu de o atare treabă, spunându-mi că el a fost și a rămas un om foarte sărac, dar a ajuns posesorul multor piese de muzeu care nu mai sunt la îndemâna unor mari milionari în Occident. Rosetti, în schimb, m-a hemat la el să mă felicite pentru micul meu eseu despre Argezi (1970) și în nodul cel mai direct l-a pus pe deasupra elui iscălit de Șerban Cioculescu și părut cu un deceniu și jumătate înainte, a o **Introducere...**, și care, cred eu, mai modest, are micul defect că n-a fost laborat cu cel puțin un deceniu mai înainte, când și-ar fi avut alt rost, în rând

Cât e de povestit (II)

alexandru george

cu cel al lui T. Vianu despre I. Barbu.

Din puzderia de informații de care am luat astfel cunoștință, unele mi-au fost mult folositoare, dar pe toate, indiferent de sursă (Șerban Cioculescu fiind, dar numai în ultimii săi ani, una dintre cele mai demne de interes și încredere) nu le-am folosit fără rezerve, le-am dat, când a fost cazul, drept „aflute de la...“ sau „după cum spune cutare...“, dar abia atunci când mi-au fost confirmate de mai mulți memorialiști. Eu rămân până în clipa de față partizanul principiului (care face lege în Occident) după care nu ai voie să divulgi, indicând informatorul, pe cineva care ți-a oferit o informație pe cale orală, foarte „sigură“, dar pe care el însuși nu o așterne pe hârtie.

(Cazul aceluși imens tezaur care este memoria domnului George Radu Bogdan, l-am mai amintit chiar aici: de la el eu dețin cel puțin o duzină de secrete capitale pentru unele chestiuni dezbătute, aparținând istoriei literare și care privesc pe un IAI. Brătescu-Voinesti, T. Argezi, L. Rebreanu, M. Sadoveanu, E. Lovinescu etc., eu așteptând să le văd tipărite undeva, angajându-i deci semnătura pentru a le folosi sau discuta la rândul meu. Reținerile domniei sale, la care eu l-am sfătuit să renunțe, chiar cu riscul de a se vedea contrazis, sunt ale unui om de știință: ar fi totuși bine să le dea măcar în ipoteză sau cu rezerva unei reveniri, eventual, a unei justificări: ar fi de un imens folos pentru spațiul de istorie literară - și nu numai! - pe care-l acoperă.)

Partea cea mai delicată în cazul folosirii unor informații indirecte sau a unor fapte efectiv constatate este semnificația lor autentică, pe care o relatează o poate deforma mai ales când e mult ulterioară. Mie mi-a fost dat să beneficiaz de astfel de „servicii“ ale memoriei altora încă de mult. Un exemplu l-am oferit ceva mai înainte: C. Țoiu a deformat (tendințios sau inconștient) un fapt întrucâtva real, dar care, în versiunea sa, mă deservește grav, deservind în același grad adevărul.

Și el nu e singurul! Cam pe la începutul anilor '80, un critic mai tânăr care-mi arăta pe atunci o mare simpatie s-a apucat să povestească în scris o scenă petrecută la nu mai țin minte ce întrunire scriitoricească, unde eu aș fi propus să nu fie acceptați în Asociația Scriitorilor din București decât cei născuți în urbea lui Bucur! E inutil să mai spun că n-am susținut nicicând o atare aberație, eu spunând (sau încercând să spun) că în conducerea Asociației ar fi bine să fie ales și un om al locului, măcar unul cu dragoste pentru cetatea sa natală - totul în perspectiva vastei acțiuni de demolare a ei inițiată și condusă furibund de noul „ctitor“ al afător orori monumentale. În

plus, și aici trec la alt punct al discuției, unui om - scriitor sau nu - îi pot surveni situații accidentale, cu totul necaracteristice pentru ceea ce e firea și ținuta lui: mie, în cazul în speță, mi se pot atribui multe păcate, dar nu de a deraia de pe linia urmată de mine constant, a Logicii.

Și i-am dat chiar un exemplu, care mi s-a părut că l-a și convins: pe când eram în liceu am avut ocazia de a-l vedea (cu mai multă curiozitate, desigur) pe Vladimir Streinu, o siluetă neobișnuită în tagma didactică, care a suplinit la clasa noastră câteva ore, nu mi-a fost dascăl propriu-zis, dar se fixa atenției celor mai curioși. Era nu numai un cărturar într-altminteri reputat, dar și un bărbat cu o ținută și o eleganță rară în mizeria cancelariilor imediat postbelice. Era mai tânăr decât mulți colegi ai săi, un bărbat frumos, cu un aer puțin rigid și afectat ce se dezvăluia și în vorbire, în fine, un ins pe care cu greu l-ai fi închipuit în anumite situații - deși soarta (adică regimul comunist pe care gazetarul politic la „Dreptatea“ îl combătuse în acei ani) îi vor rezerva episoade îngrozitoare.

Ei bine, într-o zi din anul 1947, cred, profesorul nostru s-a zvonit că a suferit un grav accident sau că absentează mai multă vreme fiind bolnav. Și printre elevi s-a înfiripat o ciudată și hilară afacere: Vladimir Streinu, care locuia în apropierea Liceului „Mihai Viteazul“, obișnuia să facă plimbări în faptul serii, desigur în scopul relaxării, pe Bulevardul Pache, sub umbroșii castani care-i străjuiesc bordurile: eu însumi, dar și colegi de-ai mei, l-am văzut singur, doar arareori întovărășit de soție. Ei bine, la una din aceste promenade în tenebre, omul, cu mersul lui solemn și cu privirile pierdute spre alte zări (eventual, ale poeziei), căzuse într-un canal cu capacul absent sau înlăturat de grijuliul nostru Serviciu de Salubritate. Căzuse și fusese extras de acolo după ce își fracturase câteva coaste, așa cum a circulat zvonul ceva mai târziu în ginta școlară.

Eu întreb: ce ar fi să mă apuc să dau drept autentică această nefericită întâmplare pe care n-am verificat-o niciodată. Cu „autoritatea“ mea de fost elev al liceului, dar nu în calitate de martor al accidentului, cu „dreptul“ meu (pe care nu mi l-am arogat niciodată) la fantezia creatoare pe care mi-l dă calitatea de autor de proze de imaginație și de romane, aș putea acredita o penibilă minciună.

... Și încă ea ar apărea perfect plauzibilă, căci unui poet și cărturar, abstras din lucrurile vulgare, i se poate atribui mai ușor o atare aventură care să nu pară neapărat un simplu accident.

Supradoză

Sunt un superb cal de curse cu picioarele dinapoi amputate. Cineva mă țesală, și sute de gheare metalice îmi intră adânc în carne, mângâindu-mi sufletul.

Sufletul? O adunătură de resentimente și nedumeriri, sovăielnică, vag conectată la lumea asta care se dizolvă în fiecare secundă.

Foton după foton sfârșind în șuvoaie de noroi. Clocot neîntrerupt în aer și-n trup. Lumea, marea de lături cuprinzând cerul și pământul deodată.

Lumea. În care eu ce mai sunt acum fără tine?

Dintre toate relele, dintre toți monștrii,

din toată abjecția și ura unei vieți nimicite, eu, iată, aleg tocmai viața.

Sunt un membru amputat și mâna grea a călăului. Pe obrajii mei picură sânge, peste pieptul deschis cât să te cuprindă se încheagă sânge, am tălpile încheiate în sânge și mă transform

într-un mesteacăn dur și roșu ca para focului. Sunt un bărbat viu, s-ar spune, o mașinărie de carne,

de sânge și măruntaie, pe tronul căreia o minte zdrcinată scurmă și pulberă, pulberă și iar scurmă.

Scriu.

Scriu încrâncenat.

Sumbru.

Ca și cum aș lupta.

Agitându-mă scos din minți prin tunelul în care am înțepenit încercând să mă strecur până la tine.

Cel mai bine scriu când nu scriu, ci aștept cu ochii înfipti în soarele arzător

și mă simt ca un derbedeu sclipitor și primejdios. Sunt laș când scriu, căci eu cu lașitatea înaintez, până dincolo de granițele care altfel mi s-ar părea nefirești.

Scrișul meu este nefiresc fiindcă privirea mea puternică a paralizat și astfel îmi port cu o pricepere nelămurită, cu o distincție bizantină, cu plictiseală în fond

slăbiciunea și neputința, singurătatea, teroarea: destinul biologic al speciei mele.

Trebuie să știi că pe mine curajul mă trage înapoi. Mă port nebunește deși în mine prosperă un lord care nu e în stare să facă nimic de unul singur.

O, nu-ți tăia grumazul sau venele, din greșeală sau dinadins.

Adâncul pământului e plin de oameni ca mine, ca tine, întrebători și absurzi, murdari de smoală pe suflet...

Îmi ulcerează în creier o rană de forma și puritatea chipului tău. Reține deci

că-mi stăruie în minte puritatea unui chip unic, privit de pe promontoriu în lumina lunii, la reflux.

Scriu știind că deasupra frunții mele sclipesc noaptea trei cranii de argint alb, ca trei lune lugubre peste un ocean de azot înghețat.

Nu-i nimeni în preajmă. Te aștept. Scăldat în primele raze ale dimineții.

Te aștept lăsând soarele să mi se răsucescă în cornee fără nici o pudoare

până când orbitele mele ajung să cuprindă întreaga vâscozitate a discului său.

Scriu fiindcă sunt o plantă agățătoare (după cum prea bine, la timp, ai înțeles) și fiindcă o mulțime de proști se agață la rândul lor de mine crezând că le-aș putea oferi ceva.

De aici, nu mă pot ruga decât așa cum scriu: chinuit, sumbru, cu cioturile brațelor întinse patetic spre cerul coborât ca o scară de foc până în miezul creierului. Până în inima dumnezeului meu.

Sunt aici. Cu gândul la tine. Cu urechea asmuțită de șoapte. Scriu tot mai greu,

scufundat în vârtejuri de pucioasă amestecată cu lapte.

claudiu komartin

Nu am să te mai pot întâlni, Cătălina.

O vreme, între noi nemișcarea își va țese giulgiul cuprinzător, textura maiestuoasă a tăcerii îmi va încorona în sfârșit lucrarea. Lumea nu va mai fi tripou sau bazar, iar eu nu voi mai fi laș, pipernicit și patetic.

Monștrii desprinși din noapte se apropie spulberând geamul și perdelele, fornăind, guițând și lătrând într-o încăierare turbată.

Chircit în cearșafurile ude.

Refuz bătălia.

Ca în strânsoarea unui piton, gura mea, devorată din interior, tace, zvâcnește, dă-n clocot, alcătuiind expresia acestei terori triumfale.

Totul devine în mine semn al unei frumuseți scăpate din frâu.

Primesc fără nici o tresărire rușinea derizorie a unui hohot ce se încheagă dincolo de pereții craniului meu,

departe de acest creier în care sedative puternice lucrează febril la fericirea unei jalnice, abandonate omeniri.

Voi tăia din mine pentru a-ți așterne un drum în beznă. Te voi veghea și voi merge alături de tine,

luciditatea îți va arde carnea, noroiul va sfârși pe cerul reîntors la "normalitate", vor fi aplauze și urale și focuri de artificii și

într-un carusel enorm, dragostea mea, ne vom jura credință "eternă", iar lumina disperării mele îți va arăta calea.

Neînchipuit de aproape ești, pe chipul meu cu reflexe arămii, în părul năclăit de sudoare, în sexul meu

visător, neînchipuit de aproape.

O vreme, între noi nemișcarea va copleși spațiul, apoi atom de atom se va despărți și universul își va recăpăta cursul firesc.

Lumea asta nu va mai fi tripou sau bazar. Nici eu nu voi mai fi laș, abandonat și minuscul.

Ești aici, îți strecuri degetele prin șlițul pantalonilor mei decolorați, mă atingi brutal, îmi apuci sexul, îl smulgi și dispari în noapte.

Cobori în stradă

și eu sunt epuizat sau prea prins în adulația pentru zeul-somnifer ca să te pot urma, strada pe care locuiești e mult prea departe, urci înapoi în carul tău alegoric -

vei deveni o prințesă mândră și glorioasă.

Lumea întreagă îți va aclama trecerea, iar tu vei flutura înaintea tuturor sexul meu ca pe un sceptru însângerat.

Cu o tandrețe fără margini mă vei purta pretutindeni. Voi înnebuni și nu-ți va păsa.

"Nimeni nu ne va putea lua toate astea vreodată."

În al său **Jurnal infidel** (1992-1997), Bujor Nedelcovici ne înfățișează un Octavian Paler nu tocmai politic și nu tocmai animat de gratitudine. Jenant de condescendent, acesta îi pune întrebări indiscrete și uită a-i mulțumi pentru un dar. Se mai întâmplă! Dezamăgirea noastră față de persoana importantului gazetar și scriitorul consună, într-un fel, cu cele ale lui B.N. Poate că-n ființa lui O.P. s-a inculcat mentalitatea funcțiilor de conducere deținute odinioară ori poate că acele funcții din sfera nomenclaturii culturale (și nu numai culturale) le-a dobândit în virtutea unei ambiții primare irepresibile. Care ambiție iese uneori la suprafață spărgând liniile chipului ideal cu mici colțuri ascuțite de vanitate. Se pare că moralistul penetrant și pretențios cu semenii are momente în care se simte dispensat de anume reguli de atenție față de semenii și de consecvență, plutind în acea superbă gratuitate de „dincolo de bine și de rău”... După decepția produsă și în ce mă privește, îl prefer pe un O.P. retras în textele domniei sale, intemporalizat prin mijlocirea lor, purificat, precum într-un mic mausoleu funcțional încă în timpul vieții. Și, totuși, cum s-ar putea intemporaliza prin paginile domniei sale vădind în bună măsură o încheștare ziaristică?

B.N. la telefon: „Dar domnul Paler se poartă ca un Goethe!”. Ne întrebăm: e o amoralitate a olimpianismului sau un olimpianism al amoralității?

memorii

„Telespectatorii din întreaga lume ai postului *BBC World* l-au desemnat pe savantul Isaac Newton, descoperitorul gravitației, drept cel mai de seamă britanic din istorie. Isaac Newton a fost ales de 21,4% dintre telespectatori, fiind urmat de fostul prim-ministru Winston Churchill și de prințesa Diana cu 13% din voturi. Pe locul 4 și 5 s-au situat scriitorii William Shakespeare și omul de știință Charles Darwin. *BBC World* a preluat modelul folosit cu succes în serialul *BBC Two Great Britons*, care a realizat un clament similar, în fruntea căruia s-a situat „Vinston Churchill” („Radio România”, revista programelor de radio, 2003).

„Șirul eșecurilor dumitale e atât de emarcabil, încât pare să trădeze un țel providențial” (Cioran).

Nu ambiția e factorul care ne ajută în viața hip esențială să ne împlinim, căci ea e o lipsă de candoare.

Între Carte și Viață funcționează o nostalgie reciprocă, o atracție ce pare a urmări reconstituirea unei unități pierdute de tip endrogenic.

Arghezi a scris o tabletă, **Căcănari și căcănărițe**. Oare de ce îmi amintesc de

Fișele unui memorialist

gheorghe grigurcu

acest titlu așa de neconvențional, urmărind la tv puzderia de „tinere speranțe” ale muzicii ușoare, trivializate fără speranță?

„A devenit celebră exclamația tânărului din Berlinul Răsăritean, care a venit în noaptea de 9 noiembrie în partea de Vest a orașului. 28 de ani!, a strigat el, am așteptat ziua asta. Întrebat de către un jurnalist câți ani are, a fost nevoit să recunoască că nu avea decât 21. Dar tânărul avusese dreptate: dorul după paradis e ceva mai bătrân decât noi, el a însoțit istoria omenirii și a fost pregătit înainte încă de nașterea noastră” (Jan Koneffke).

O cogitație emisă de fata noastră în casă, Hani: „Mai bine să fii crezut îngâmfat decât prost!” Deh!

„În Coreea de Nord, după un accident de tren cu multe victime (161 de morți, 1300 de răniți), printre care și mulți copii, pentru că a luat foc și o școală, s-a constatat că unii oameni au murit după ce-au intrat în clădirea în flăcări pentru a salva portretele conducătorului Kim Jong-Il și ale tatălui său, Kim Il-Sung. Expunerea acestor poze este obligatorie în toate casele, instituțiile și unitățile de producție. Agenția oficială de presă KCNA afirmă că mulți oameni au scos portretele înainte de a-și căuta membrii familiei sau de a-și salva bunurile proprii. «Era ora prânzului și mergeau spre casă, când Choe Jong-Il și Jon Tong-Sik au auzit zgomotul exploziei și s-au întors la depozitul de aprovizionare unde lucrau. Au fost acoperiți de dărâmbături, în timp ce voiau să adăpostească portretele conducătorilor. Învățătorul Han Jong-Suk, 56 de ani, și-a dat ultima suflare cu portretele pe piept.» Pentru cine e familiarizat cu fanteziile propagandei comuniste, știrea nu are nimic surprinzător și nu se va afla niciodată dacă morții știu că au murit cu portretele pe piept” („Dilema veche”, 2004).

Etape inversate. Platon a vrut să fie politician și ulterior a devenit filosof, Andrei Pleșu a devenit filosof și ulterior a dorit să fie politician... sub toate legislațiile. Veacul înaintează...

Trecutul ia naștere subiectiv din prezent, prezentul ia naștere obiectiv din trecut, viitorul - cel mai misterios dintre timpuri - ia naștere din sine însuși.

Violența: un dar demonic pe care ți-l faci ție însuși, refuzând darul lui Dumnezeu pe care-l poți obține prin rugăciune.

„Despre o mulțime de lucruri nu pot sta de vorbă decât cu Dumnezeu” (Goethe). „Rugăciunea mentală nu este - după

părerea mea - decât o relație de prietenie, în cadrul căreia te afli adesea față în față cu Dumnezeu, de care știi că ești iubit” (Tereza de Avila).

Adevărata conștiință a armoniei nu e orgoliul, ci umilința.

Umlința e o mirabilă atitudine în raport cu tine, în măsura în care corespondentul său, toleranța, e o mirabilă atitudine în raport cu Celălalt.

Demonia subtilă a virtuții ce se îngâmfă prin conștientizare.

În regiunile mai înapoiate ale țării, medicii se bucură de un prestigiu neobișnuit, având în jurul persoanei lor un fel de aură magică. Un asemenea privilegiu derivă pesemne din cultul imemorial al vrăjitorilor și vracilor care n-a dispărut peste noapte, adoptând halatul alb al lui Esculap.

Moartea e contagioasă. Când moare o ființă apropiată, dorești să mori și tu.

Atât tinerețea, cât și bătrânețea sunt prea puțin creatoare din pricina caracterului lor eminentemente contemplativ. Maturitatea, vârsta la care spiritul critic atinge apogeul, e perioada cea mai propice creației, din impulsul subiacent de a-l contrabalansa, dând o satisfacție organicității ființei.

„Nici nu ne închipuim de câtă inteligență avem nevoie pentru ca să nu fim niciodată ridicoli” (Chamfort).

Iluziile nu contravin realității, cum se crede îndeobște, ci ideilor pe care ni le facem asupra realității.

Așa cum zorile seamănă cu amurgul, orice creație sugerează în același timp un început și un sfârșit de lume.

Când sunt senin, mă simt copil, când sunt tulburat, mă simt adolescent (copilăria și adolescența: vârste creatoare de viață). Neutralitatea e o stare corespunzătoare maturității, vârstă sterilă la nivelul productivității sufletești, însă prielnică celei spirituale. Voi cunoaște oare bătrânețea ca o etapă psihologică distinctă? Oare există ea ca atare? Sunt curios.

Mă lasă în adâncă visare norii din filme: ficțiuni în ficțiune, simboluri pe care realul le face parcă să izvorască din sine, fără vreo mijlocire omenească.

alecsandru văduva

Probabil că ațipise un pic și, cu toate că zăcea încovrigat sub pătura scortoasă, simțea cum, prin găurile făcute de molii, fire de aer rece se strecoară, se înfig în carne, ca niște andrele ținute-n zăpadă...

Încheieturile păreau niște răni, oasele - țevi ruginite ce îmboldeau mușchii încordați care le înveleau ca niște anvelope scorjite. Îl mai încerca și burta, așa că, gemând, se dădu jos din pat.

Se înfolfi în halatul smocuit și decolorat, din molton albastrui, își vârî tălpile înghețate în papucii lăbărtați și cu tălpi dezlipite; mergând împleticit, a pomit-o spre ușă, mirându-se că toate

cerneală proaspătă

paturile sunt goale. Își aminti cu greu că e sâmbătă și mai toți bolnavii se învoiseră pentru a merge acasă...

În fundul culoarului lung și dureros de luminat se zărea o îngrijitoare care spăla gresia de pe jos cu un uriaș măturoi pe care-l tot îmbiba cu apa dintr-o găleată roșie din plastic. Tocmai se apropia de ea, când, ca niște aripi, ușile batante din sticlă zvâcniră în lături și o arătare roșcată fulgeră printre ele, ca o prelungă flacăară.

Femeia scoase un strigăt ascuțit și dispăru după o ușă, aruncând mătura; o prinse din zbor și încercă să pareze drumul arătării, dar ea trecu dintr-un salt pe lângă el; apucase totuși s-o vadă.

Era o vulpe uriașă, cu blană stufoasă, aproape la fel de roșie precum ochii ei, aprinși ca niște cărbuni deasupra unui bot care dezvelea, într-un rânjet, colți albi și ascuțiți. În urma ei rămăsese o duhoare grețoasă de putred dulce, dar și de sulf, care-l învăluia și-i strângea pieptul ca într-o cămașă prea strâmtă. Gâfâind, s-a repezit pe urmele ei.

Nu știa, nu apucase să observe unde se ascunsese, dar pașii îl purtărară, cunoscători, spre un anume salon - de fapt o mică rezervă, de obicei goală, păstrată pentru cazurile urgente ale unor personaje sus-puse.

Cine știe de unde, în față îi apăru o

asistentă dolofană, parcă fără chip, urlând, tot urlând aceleași cuvinte:

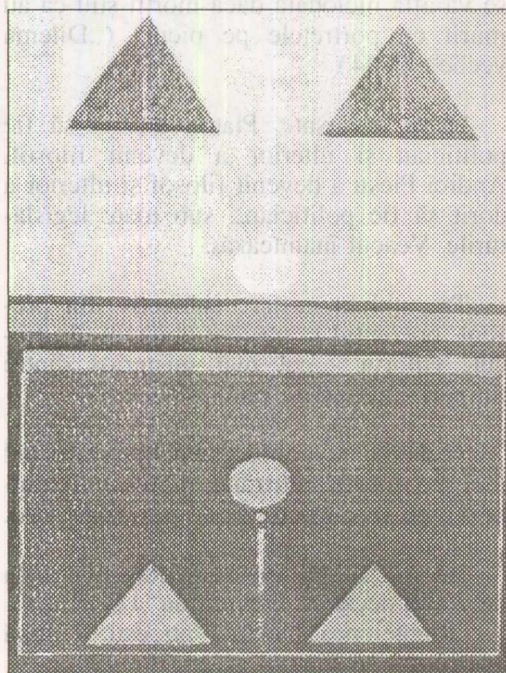
- Ai grijă, fii atent să nu-l muște pe șefu', ai grijă, te rog, fii atent!

- Dă-l naibii de șef..., s-a pomenit și el răcnind, în timp ce-și ștergea cu mâneca slinoasă fruntea și roind de sudoare; dă-l în mă-sa de șef, voi ascundeți copiii, aveți grijă de copii, ei nu știu că-i mare primejdie! Dă-i încolo de șefi, de copii este vorba...

Dădu buzna în rezerva aia curată și luxoasă, cu măturoiul în mână, și dibăci imediat că jivina se pitise sub unul din paturi, ochii de jar îi pândeau mișcările, iar putoarea de iad vălura din colț în colț către el, aproape sufocându-l.

Simțând strâns în mână capătul de lemn lucios, vârî măturoiul pe sub adâncul patului, începu să izbească și, cu toate că auzea schelălăieli către moarte, se simțea pregătit pentru orice.

S-a repezit fulgerător către el, chiar spre beregată, dar apucase să-și tragă mânecile lungi ale halatului peste palme și, în timp ce colții ascuțiți se înfigeau în moltonul gros, zdrelindu-i totuși carnea, i-a prins, ca într-un clește, grumazul în încheietura brațului, amintindu-și de o figură de luptă, învățată pe vremea când mai făcea sport.

Dincolo de dincolo

Cu firească prețuire, doctorului VIOREL POALELUNGI

Simțea zbaterile trupului vânjos pe care-l apăsa sub el și îi era teamă că nu-va mai putea stăpâni; ghearele reușeau uneori să-i sfășie pielea, dar își zicea că nu-i nimic, încă mai credea că nu se poate strecura în el microbul turbării. Da, se gândea la turbare: pe undeva, o moleșit, sinapsă între câțiva neuroni făcuse o vagă legătură între turbare și vulpe...

Nu gândea către sine, primejdia nu pe el îl pândea; era un imun sau, măcar, puțin important pentru chestia asta.

Grumazul vânos, trupul încordat ca un arc, dacă scăpau din încheștare, devenea un pericol cumplit, așa că urla, tot urla, aduceți seringi cu otravă, aduceți vaccinuri, aduceți mai repede, limbricilor nu mai e timp, blocați ușa saloanelor în care sunt copii internați, blocați ușile de ieșire din spital; copii sunt și afară, și joacă, nu știu și nu simt primejdia, dădracului de șef...

Așa că, până la urmă, se apropiară de infirmieri solizi. O gheară a fiarei îi răsecolea pântecul; au înfipt ace lungi trupul ascuns de blana roșcată; el strânge mai departe, cu ultimii stropi de putere gâttelejului jivinei; balele amestecate cu spumă sângerie i se prelingeau fierbinți pe trup și, cu toate că cei din jur, tot mai mulți, încercau să-l liniștească - ei, gata, totul s-a terminat - și trupul sălbăticului moale acum, fusese tras de sub el, continuu să răcească:

- Copiii! Aveți grijă de ei! Chiar de moartă jivina, mai poartă cumplita turbare în ea, hai, feriți-i!

Brusc i-a apărut în minte un chip, nicăruș, nici senin, doar cu o umbră de zâmbet ironic, al unuia care se crede atotștiutor. Simțind că se trezește, a prins striga un prea-îndelung:

- Doooctoooreee!!!

Mai simțea urmele de colți și de gheare în carne, îl usturau, știa că otrava turbării se strecurase în trupul, în sufletul, în gândurile sale; în zadar i-ar fi rugat să golească seringi, uriașe fiole în el, era prea târziu, mult prea târziu, dincolo de orice

târziu! Degeaba îl striga și pe Doctor, niciodată nu se va mai putea apropia de copii, să-i mângâie, să le vorbească, să îi privească în ochi...

Așa că a ridicat pleoapele grele, mintea năclăită de vis i-a șoptit că se găsește jos, încolăcit pe covor. Dumnezeu știe când se rostogolise din pat. Ioana nu simțise nimic, dormea de cine știe când cu fața spre perete și răsuflarea ei era ciudată, semăna cu un depărtat răpăit de mitralieră în ceață.

Dezmeticit de-a binelea, și-a dat seama că noaptea începuse să se îngâne cu ziua și, zâmbind la fel de rece ca firescul crepuscul din zori, a urcat în pat, lângă nevastă-sa. Cu spinarea rezemată de tăblia din lemn, urmărea cum i se înfiripă în minte o melodie - *Valsul zorilor* -, cântec obișnuit în unele părți la înmormântări, în altele - la nuntiri...

Ioana mai stătu o vreme ghemuită sub plapumă, dar, când își dădu seama că zgomotele infernale făcute de noii gunoieri ai tranziției, în timp ce goleau tomberoanele metalice, nu vor înceta prea curând, deschise ochii și, oftând, se ridică din așternuturi, bombănind:

- N-am să înțeleg niciodată cum se pot aduna atâtea resturi într-o singură zi!

Ștefan, rezemat de tăblia patului, o privea de o vreme cu multă uimire.

- Știi ce nu pricep eu? Te urmăresc de câteva dimineți și, cât timp dormi, simt o mireasmă plăcută, parcă de ferigă..., nu știu cum, ca o adiere blândă dinspre păduri. Dar, de cum te trezești, năvălesc mirosurile obișnuite ale casei - mâncarea de aseară, sudoare, haine vechi...

- Ia mai lasă prostiile!

- Zău, prințeso, zic zău de trei ori că nu te mințesc! Aceași aromă de ferigă când dormi, mereu și mereu... Noaptea, cel puțin, mai e-aș putea să jur că ești alta, venită parcă din altă lume, de undeva de dincolo, ba chiar de dincolo de dincolo...

- Hai, dă-te jos din pat! îl împinse femeia, înăbușind un căscat, dar el rezistă, apoi îi prinse fața în palme și o privi în ochi cu un fel de încredere:

- Dacă aș fi fost filosof, mi-aș pune o grămadă de întrebări. Știi, un oarecare domn Aristotel zicea că cine, dacă nu filosoful, trebuie să cerceteze dacă Socrate, pur și simplu, e unul și același lucru cu Socrate cel care șade...

- Hai, termină odată cu prostiile!

Ștefan îi dădu drumul și, cu mâinile sub cap, își întoarse privirea spre fereastră.

- Ușor de zis, dar ce știi tu! Poetica și Retorica, Etica și Morala, Metalizica... Mamă-doamne, cât am mai tocit... Și profesorul care, naiba știe ce avea, că tot pufnea pe nas: So-techn-crate și So-chm-crate cel care șade...

Ioana îl îmbrânci cu putere, pe

neașteptate, și îl rostogoli din pat pe covor, făcându-l să-și amintească de visul din crepusculul zorilor. Pendula din hol scoase un hârâit, apoi bătu de șapte ori, așa că se ridică și se întinse:

- Numai șapte, fir-ar să fie! Nici măcar duminica nu pot să mai lenevesc și eu, omeneste. Să-mi fi adus și tu cafeaua la pat, o gustare, ziarul...

- Păi, da, ce să-ți spun! Vezi că s-ar putea să vină Clara cu bărbat-su pe la noi și n-am nimic pentru masă. Hai, mișcă-te odată, n-am nici lapte pentru copii, ia și niște apă gazoasă, că n-avem de bere, vezi și tu ce mai găsești...

Mergând spre baie, bărbatul simți o amețală ușoară, un zvâcnet călduț sub tâmple și, puțin înveselit, observă cum picioarele nu pășesc cum ar fi vrut el, ci o iau căș, spre dreapta.

- Ei drăcie, își zise, nici măcar n-am băut!

Își reveni repede și, după câteva minute, cobora scările.

Vântul trăgea subțire prin spatele blocurilor și, în timp ce se apropia pas cu pas de vechea băcănie, numită acum LA GOGU - *minimarchet*, se simțea tot mai pătruns de răcoarea dimineții. Un tremur mărunț îi scutura uneori trupul, sticlele goale zăngăneau și ele în sacoșă, așa că aproape își goli bricheta de gaz până reuși să-și aprindă o țigară. Trăgând cu sete din ea, își potrivea mersul în ritmul unui cântecel trezit dintr-o copilărie uitată:

Una

Paloma tristă

Stătea pe prispă,

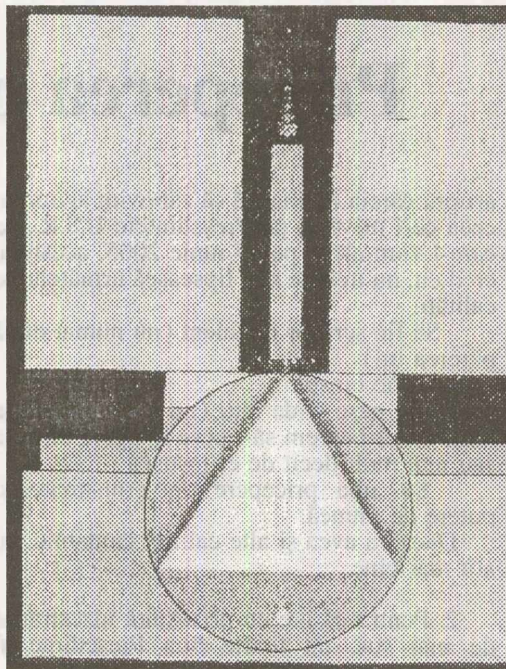
Spărgea la nuci...

Două

Palome triste

Stăteau pe prispe....

În sfârșit, intră în prăvălie, se așeză la rând, înfiorat încă, și începu să se simtă bine abia după ce trupul plin al unei fete din spate se lipi de al său; avea sânii

elastici, pântecul aproape că dogorea: îl încercă din nou o amețală ciudată, ca cea din clipele dinaintea alunecării spre somn.

Făcu ceva cumpărături și, cu un pic de părere de rău, ieși în stradă, unde îl întâmpină glasul răgușit și vesel al lui Nae:

- Ce draci facem, domne, ne sudăm și noi? Hai, scoate o foaie, am luat și de la Alifie, așa că fug după o nașpalincă, altfel îmi crapă capul. Am tras-o, măi frate, azi-noapte, să vezi ce chestii se petrecură, nici n-o să-ți vină să crezi! Haide odată, nu mai mă ține cu ochii în soare, oi fi și tu grăbit...

Băgă mâna în buzunar, făcu repede socoteala cam cât își poate permite, cu toate că nici prin cap nu-i trecea să se întindă la băutura cu ăștia, naiba știe la ce se putea ajunge, o mai pățise de câteva ori, așa că îi spuse zâmbind:

- Măi Nae, n-am acum, dar stai să duc astea acasă și trec eu pe la voi, hai că vin repede...

Își lăsa prietenul din copilărie mârâind neîncrezător și grăbi pasul, parcă o pală de vânt îl împingea de la spate, dar nu prea știa nici el către unde...

Totuși, ajunse în fața blocului în care locuia, salută și schimbă câteva vorbe cu niște vecini, apoi își dădu seama că-și uitase cheile pe măsuta din hol.

cerneală proaspătă

Un timp rămase pe gânduri, rumegând o idee - ce-ar fi să nu existe, de fapt, nici o cheie, apartamentul de la etajul al treilea, cu tot ce cuprinde. Să nu fie al lui? Putea să se răsucescă, s-o pornească înainte pe stradă, pașii îl vor purta ei undeva...

Mai strică niște gaz până-și aprinse țigara, apoi întinse degetul nehotărât spre interfon și apăsă de două ori pe cifra 3.

- Cine e? răsună un glas în micul difuzor și se miră când îl recunosc pe cel al Ioanei, așa că se bălbâi un pic când îi răspunse.

- Auzi, tot ești jos..., continuă soția pe un ton ridicat; treci și pe la farmacie și ia niște aspirine, ceva, ți-am tot spus că mă paște-o răceală, să nu le-o dau și copiilor, vezi să nu iei cine știe ce chestii scumpe, știi doar că stăm prost cu banii...

Vorbele îi erau unori acoperite de lătrăturile Izei, cățelușă parc-ar fi vrut să-i spună ceva, simțea că ar trebui să-i răspundă, însă glasul nemilos și atât de cunoscut îl îndemna:

- Hai odată!

Legătura dintre cutiuța neagră a interfonului și bănuita lui locuință se întrerupsese brusc și, mecanic, pașii îl îndreptară spre farmacia din colț...

1. Schițați portretul-robot al președintelui Uniunii Scriitorilor din România
2. Care-i, de fapt, opțiunea dumneavoastră pentru viitorul conducător al Uniunii? Motivați-o!
3. De ce schimbări radicale are nevoie breasla noastră?

Tronul blestemat

bogdan ghiu

1. 3. Nu știu de ce și-ar dori cineva, în momentul de față, să devină președinte al Uniunii Scriitorilor. Este un post blestemat: ultimii doi președinți nu și-au putut duce mandatul până la capăt...

Din punctul meu de vedere, focalizarea pe funcția de președinte ocultează adevăratele probleme ale Uniunii, care sunt de structură (instituțională) și de mentalitate (de grup profesional). Nici un președinte, oricât de influent, de bun „federalizator“ de opinii, de activ și de responsabil ar fi, nu ar putea să rezolve, prin simpla sa prezență, problemele, pe de o parte ale Uniunii, pe de alta ale scriitorimii, *relansând*, adaptat la actualitate, atât instituția, cât mai ales breasla. Tot jocul în jurul „boierilor“, „oierilor“ sau „vierilor minții“ se poate reduce la adevărata rădăcină: *ierii*. Suntem conduși de „ierii“, cu concepții de „ierii“, gândim ca „ierii“. Faptul că Uniunea Scriitorilor dispune, cât de cât, de un *patrimoniu*, o face - și îi face pe cei mai mulți dintre membrii săi - pe unii, puțin, în mod nemijlocit, material, pe alții, cei mai mulți, doar fantasmatic - să fie rupți de realitate, să se comporte într-un mod minor, îngust, pasiv, fals *conservator*: ca niște rentieri, când de fapt capitalul cel mai important aici este cel simbolic și cel social activ, aflat în circulație, iar la acest capitol suntem scăpătați, bovarici și resentimentari. *USR* ar fi, poate, mai sănătoasă ca instituție reprezentativă a unei bresle dacă n-ar (considera că) dispune și se poate baza în exclusivitate pe un patrimoniu și dacă s-ar vedea obligată să-și producă singură, zi de zi, printr-un dificil, recunosc, transfer de creativitate, ca un *ONG* oarecare, resursele. Situația actuală invită mai degrabă la lene,

invidii și delapidare, la sustragere și cheltuire, în loc de adăugare și investiții. Dacă nu vrem să fim *sindicat*, ar trebui să ne organizăm mai degrabă ca un *club* în care să plătim cu valoarea și cu activitatea. Acum, Uniunea este un fel de *C.A.P.* pe locul unei moșii, dominată de un amestec imploziv de mentalități feudal-colectiviste. Patrimoniul, trecutul, istoria îi otrăvesc, nu-i susțin prezentul.

Așa cum, dacă îmi amintesc bine, s-a mai vorbit și cu ani în urmă, funcția de conducere a *USR* ar trebui (de)dublată: un *președinte-scriitor* (capital literar activ, valoare, renume, influență intra și extrascriitoricească, bună administrare a divergențelor și diferendurilor) și un *manager-scriitor*. Postul de *vicepreședinte* (vicepreședinți) ar trebui desființate. În locul lor, *coordonatori de proiecte* și de *programe*. Orice președinte am alege acum - și nu alegerea unui (oricât de) bun președinte este, acum, problema și șansa de soluționare a situației interne și externe *critice* a Uniunii -, acesta se va așeza, cum spuneam, pe un tron blestemat...

... Și va fi imediat făcut captiv - postul în sine, chiar și neocupat, este deja captiv - de către *echipa de angajați scriitori* ai Uniunii, care par inamovibili și care, de fapt, incarnează adevărata istorie și „tradiție“ subterană a Uniunii, povara, umbra de care aceasta nu se poate lepăda. Această echipă ar trebui imediat *schimbată*. Înainte de a fi ales, Eugen Uricaru promisese ferm că va face această schimbare, dar nu a făcut-o. Și l-au „făcut“ ei pe el... Voi face, în ceea ce mă privește, din această decizie/nondecizie, un semn de încredere în președintele care va fi ales. În funcție de acest mic „amănunt“, îmi voi regla atitudinea față de Uniune, în general, pentru următorii patru ani.

În sfârșit, nu cred că ar trebui să așteptăm diferite *candidaturi* și apoi să alegem dintre ele. Probabil nu vom avea ce alege. Este în

firea lucrurilor ca un creator să se viseze împărat peste ai săi, căci, dacă nu s-ar dori/considera tot timpul mai valoros decât ceilalți, nu ar mai fi creator. Dar sferile nu trebuie confundate. Capitalul literar, activ sau pasiv, nu se convertește de la sine în capacitate managerială, nu reprezintă nici măcar o posibilitate de existență a acesteia. Tocmai de aici derivă, de altfel, toată impuritatea și ambiguitatea postului de președinte al *USR*, așa cum este el definit în momentul de față.

Există vreun scriitor român care a condus sau conduce *cu succes* vreo instituție cultural-mediativă de oarecare amploare? Asta ar trebui să ne întrebăm, statutar, și unor astfel de oameni, dacă există, ar trebui să li se *propună* să candideze la funcția de președinte.

2. Sincer, nu am nici o opțiune. Fără trecutul nelămurit, fără complicități politice și, repet, mai ales *fără actuala echipă administrativă de nescriitori* a Uniunii, căreia orice președinte îi va cădea imediat în plasă, căci aceasta va ști, știe de mult, numai asta, de fapt, știe, să-i trezească diverse avidități. Eugen Uricaru a fost un bun președinte. Avem nevoie de un președinte care să-și propună să schimbe, să *renoveze* Uniunea, s-o *activeze*.

Personal, cred că a venit timpul ca el să fie ales din rândul generațiilor mai tinere și, mai cu seamă, active pe „piață“ în '80-'90. Iar alegerea să se facă după merite *manageriale*, în măsura în care există și, mai ales, în baza unei *competiții de programe*. Președinția *USR* nu mai trebuie să reprezinte în exclusivitate un premiu, o recompensă, o sursă de venit care să răsplătească, de fapt să recunoască și să consfințească, *valoarea literară*. Este vorba de două sfere distincte și tocmai confundarea lor produce blocajul de bază.

Dar, pentru că urgența o reprezintă alegerea unei persoane, de ce n-am încerca, totuși, o premieră? Să alegem ca președinte al Uniunii Scriitorilor o *scriitoare*. Cum ar fi, cum ar putea fi Gabriela Adameșteanu sau Marta Petreu, de exemplu. O femeie. O papesă. Un contra-papă. Meditați, tovarăși!

1. Scriitorul este un animal ciudat. Vanitos, ciufut, plin de hachițe și ifose, peste măsură de sensibil nu numai la *bune* și la *rele*, dar și la lucrurile pe care el însuși le califică drept fleacuri, bîrfitor și flecar mai dihai ca o muiere de la țară sau o țată de mahala, pretențios, mofturos, mereu nemulțumit, nedreptățit și neînțeles. Și, peste toate, el e cel mai deștept din lume, cel mai frumos și, nu încapă îndoială, genial (numai cei mai modești se cred a fi doar cei mai talentați). Lucru firesc, pentru că așa și este, altfel n-ar fi scriitor!

Partea proastă (de fapt, partea bună) e că, între cei aproximativ 3.000 de scriitori din România, nu există doi la fel. Și atunci sigur că te întreb: cum ar trebui să fie Președintele Uniunii Scriitorilor ca să-i mulțumească, măcar cît de cît, pe toți? E la mîntea cocoșului că un astfel de om nu există! Vorba ceea, soarele că-i soare și tot nu-i încălzește pe toți la fel, nu? În acest caz, să susținem bazaconia unora că n-avem nevoie de o uniune a scriitorilor și, evident, nici de președinte? Nici vorbă! E o prostie

Priceperea chivernisitoare

asupra căreia nu merită să zăbovim acum. În ceea ce-l privește pe Președintele *U.S.R.*, pe care-l vom alege pe 17 iunie 2005, acestuia, cred eu, nu trebuie să-i lipsească următoarele calități:

- Să fie scriitor de talent (nu numai după părerea lui).
- Să fie cinstit.
- Să-i pese și de alții (nu avem pretenția absurdă să-i cerem să-i pese în egală măsură sau mai mult decît de el însuși).
- Să aibă pricepere chivernisitoare și putere de muncă.

Dacă va avea și alte calități lăudabile, cu atît mai bine.

2. Pentru că are cu prisosință înzestrările de mai sus, un foarte bun Președinte al

corneliu irod

U.S.R. va fi **Marius TUPAN**. (Nu-i un argument de colo să vă atrag atenția asupra felului în care realizează Marius Tupan - aproape de unul singur! - revista *Luceafărul*.)

3. Singura îndatorire (dar îngrozitor de grea!) a viitorului Președinte este de a repune Uniunea Scriitorilor pe roate (de dorit, mult mai bune decît cele de pînă în 1989), încît scriitorul român să ocupe în societatea de azi locul pe care-l merită și, pînă a deveni bogat, măcar să nu moară de foame (sigur, nici de sete!).

1. Sintagma *portret-robot* conține un ciudat, neliniștitor chiar, balans între nuanțările bogate proprii viziunii subiective (a artistului) asupra unei subiectivități (cea a unei ființe umane) și limitarea strictă întru existență/expresie a unei alcătuirii de o obiectivitate non-umană. În ceea ce mă privește, prefer să mă opresc la cuvântul *portret*, mai ales atunci când este vorba despre președintele Uniunii Scriitorilor. În ceea ce îl privește pe virtualul, deocamdată, deținător al funcției numite, ar fi de dorit să aibă nu atât calități (acestea configurează perfecțiunea, iar orice perfecțiune are un damf șiret de dictatură!), cât cantitatea de comprehensiune a semenului om-scriitor necesară unui vindecător de suflete, minți și orgolii. Pentru că scriitorul român din imediat prezintă multiple sechele în zonele amintite ale ființei sale, ca urmare a eforturilor de a-și găsi un loc sub soarele dintr-o lume nouă. Președintele Uniunii Scriitorilor ar trebui să poată, în ordine: 1) să traducă subtil și convingător din lumea veche a scriitorului, în lumea nouă a scriitorului. Adică să facă viabile obișnuințele unei boeme leneșe (care propășea, neabătută, socialist și balcanic) într-o piață editorială concurențială, guvernată de seducătorul financiar box-office. Însă neuitând că vânzările în trombă nu certifică, neapărat, valoarea. Și mai înănd minte că valoarea adevărată trebuie promovată, împinsă mediatic spre raftul întâi al librăriilor, măcar pentru ca posibilul cititor să aibă știință că valoarea a apărut, iată; 2) să aibă numele așezat pe o operă (în plină facere, desigur) care deja îndeamnă la respect colegial. Astfel îi va fi mult mai la îndemână să armonizeze (în

L-aș dori pe Titu Maiorescu

gabriel rusu

sensul de a pune într-un dialog civilizată) mândriile, individuale și colective, izbucnite din amarnice credințe stilistice, generaționiste, moral-literar-artistice. În plus, ar fi de un real folos ca respectivul nume să nu fi fost în atingere cu practica delațiunii către autoritățile comuniste (și nu numai!), cu pupatul de dosuri sus-puse, cu plagierea textelor unor confrați dispăruți mai de demult sau mai de curând; 3) să aibă abilități și inițiative manageriale, dar bine temperate de conștiința faptului că scriitorul trebuie apreciat nu doar pentru că aduce bani în buzunare diverse, ci și pentru că îi face pe cei din jur ca, uneori, să se gândească și la altceva decât la bani, să simtă, pur și simplu, condiția umană. Cu alte cuvinte, este bine ca în visteria Uniunii Scriitorilor să adie bunăstarea, însă nu e bine ca bunăstarea să vine pe orice căi, unele greu de înfrățit cu orgoliul de breaslă, orgoliu dobândit și meritat.

2. Mi l-aș dori președinte, la Uniunea Scriitorilor, pe Titu Maiorescu. Din câte am tot văzut uitându-mă în urmă, s-a descurcat absolut onorabil în ceea ce privește trecerea literaturii române de la stadiul de proiect, la stadiile (!!!) de faptă. Ajutat, desigur, de cei care și astăzi ne sunt mentori, dar, la urma urmei, este meritul celui care izbuteste să pună

laolaltă și să arate lumii o identitate culturală. Rigoarea lui Titu Maiorescu ne-ar face bine, ca un duș scoțian, acum, când trebuie, pentru a doua sau a treia oară, să ne așezăm spiritual din nou în istorie. Ar mai fi de căutat scriitorul român, trăitor astăzi, în care magistrul s-a reîncarnat.

3. Cred că breasla scriitoricească din România ar trebui să se gândească mai mult, mai profund la ea însăși, la necesitatea ca ea să existe. Sau să nu mai existe?! Pe alte meridiane, breasla scriitorilor s-a metamorfozat/împrăștiat/atomizat. Acolo, scriitorul este singur, față în față cu agentul literar, editorul, librarul, cititorul. Rezistă, desigur, însă, din când în când, este iremendibil trist. Uniunea Scriitorilor este încă folositoare scriitorilor români, astăzi, pentru încă o vreme - hai să spunem, cu cinism, pentru încă patru ani. Dacă va sta umăr la umăr cu editurile, cu difuzorii de carte și reviste literare, cu puținele mass-media care se mai uită către literatura română prezentă, va reuși să îl convingă pe românul de început de secol XXI că merită să (re)devină cititor, deoarece există cineva care îi scrie chiar existența. Breasla ar trebui să strângă rândurile - altfel, extincția vine asupra speciilor, însă și asupra indivizilor.

P.S.: Am sugerat ca președintele Uniunii Scriitorilor să aibă o operă cunoscută, pe cale de a fi recunoscută. Nu m-am referit la statutul de geniu, desigur. O dată, pentru că geniul într-ale literaturii are de dus la capăt alte treburi pe acest Pământ. A doua oară, deoarece, dacă o condiție pentru obținerea președinției ar fi să nu fii genial, mi-e teamă că nici un scriitor român nu s-ar înscrie în cursă, ca să obțină șefia breslei. Ce să-i facem, suntem romantici, mizăm întotdeauna pe posteritate.

Ar speria pe cineva o grevă scriitoricească?

adrian dinu rachieru

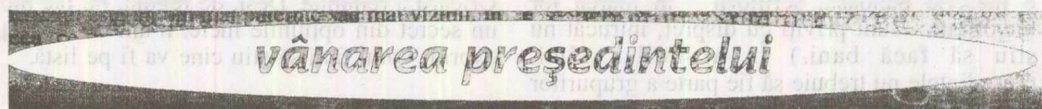
1. Dacă tot am pășit voinicește în era „fundamentalismului de piață” (cum ne învață *napa* Soros) și dacă ne bântuie „euforiile consumiste” (evident, nu e vorba de „consumul” de carte), bănuiesc că un președinte eficient al „mării Uniuni” (scriitoricești) nu trebuie, musai, să fie un nume greu în câmpul literaturii. Ci, mai degrabă, un ins bătaios, sensibil la durerile obștei, cu abilități relaționale și, negreșit, cu o probată competență managerială. Altfel spus, un scriitor sacrificat, neobsedat de managementul vizibilității și auto-promovare într-o lume în fierbere, în care regia de culise, deversarea de insanități, adevărurile șoptite și, nu în ultimul rând, locotul orgoliilor creează, fără istov, tevdatură.

„Listași” (mulțumesc, Magda Ursache) insomniaci cheamă mereu la „răzbel”, opozanții nu dorm, tapajul mediatic e în floare. Iar impostura se lățește. Gândiți-vă la turma de *nescriitori*, intrând triumfal pe poarta U.S. O masă de manevră, cu votanți disciplinați, nu? Dar ce-o mai însemna, azi, a fi scriitor? Poate că acești co-breslași s-ar putea înrola sub flamura sindicalismului. Dar ar speria pe cineva o grevă scriitoricească?

2. Dacă e să-mi dau cu părerea l-aș propune pe acad. Mihai Cimpoi, apt de a păstori - cu mult calm, generozitate și echilibru în toate - viesparul scriitoricesc. Plus că am bifa

reîntregirea culturală.

3. Dinspre fortăreața U.S., văzută - de unii - drept un mamut stalinist, o relievă a totalitarismului nu prea se simt adieri reformiste. Deși deplângem soarta culturii și umilințele creatorilor cerșind subvenții (cu căciula la capul podului, vorba unui șef de revistă), această zbatere - aproape inutilă, dar cheltuind și deturnând energii - nu află ecou în sufletele sensibile ale guvernanților. O lege sănătoasă a sponsorizării întârzie, „guvernul Tărăgăniceanu” (vorba unui editorialist) e cuprins de moleșeală și plictis. Așa că *agenda reformistă* e blocată între zvonistică și placiditate. Pe deasupra, știutul „dezghin național”, lipsa proverbială a solidarității, canibalismul scriitoricesc, mereu pofticios. Încât singura speranță (și ea, vai, palidă!) e legată de o posibilă „purificare” axiologică în sânul U.S. Dar nu e cazul să ne îmbătăm cu apă rece...

Geamantanul de președinte

gabriel chifu

1-2. Președintele Uniunii Scriitorilor în întruparea sa ideală s-ar cuveni să aibă, în primul rând, o autoritate intelectuală/scriitoricească, dar și morală suficient de mare, astfel încât să reducă până la un nivel minim suportabil valul contestărilor/atacurilor (ce sunt, desigur, devastatoare pentru Uniune și pentru fiecare dintre noi). Apoi, el ar trebui să posede neapărat spirit managerial, ci ceea ce aș numi o fină știință a echilibrului de tot soiul.

1. Cred că noul președinte al Uniunii Scriitorilor ar trebui să fie înainte de toate un ins echilibrat, deci nepătimăș, la mijlocul vieții, ordonat în afaceri și cu oarecare cunoștințe în domeniul administrației.

I-ar prinde bine să fie onest, neapucător și în posesia darului de a ști să-și aleagă colaboratorii - Alexandru cel Mare, Napoleon, dl Ion Iliescu s-au ilustrat în această privință. Când persoana în cauză ar mai fi și un scriitor de oarecare notorietate, alegerea ar fi perfectă, desigur la discreția hazardului.

2. Nominalizări: dacă domnul Eugen Uricaru nu s-ar fi retras din cursă, din motive ce mi rămân necunoscute, pe dânsul l-aș fi votat, în virtutea continuității și ca o compensație că nu l-am votat data trecută. Dacă domnul Nicolae Manolescu, efectuând o lipsită de primjdie coborâre de pe soclu, ar candida din nou, pe dânsul l-aș vota, în virtutea continuității, căci l-am votat data trecută. Motivații mai ample nu voi servi, câtă vreme dânsul nu grăiește. Dar vă asigur că ele există, în număr mare.

Dacă se va produce un vid de candidați, în

De asemenea, i-ar fi strict necesară o capacitate de efort deosebită, ca și disponibilitatea de a se înhăma la atâtea și atâtea corvezi. În fine, obligatoriu, el trebuie să fie ferit de iluzii, trebuie să fie convins că, oricât de bine ar lucra în favoarea colegilor săi, nu va primi lauri de la aceștia.

Din simpla enumerare a acestor însușiri se vede de îndată că e greu, e chiar imposibil de găsit într-o singură persoană tot ce trebuie să încapă în geamantanul de președinte. Probabil un președinte ideal este format din mai multe persoane la un loc, fiecare contribuind cu anumite calități la conturarea întregului năzuit.

Adică un președinte ideal e format dintr-o... echipă. Ideea de echipă, de conducere în echipă, e singura soluție concretă care îmi vine acum în minte.

3. Dacă breasla are nevoie de schimbări radicale? În mod sigur, da. Dar calea de urmat, în opinia mea, nu e, cum ar părea, aceea a mișcărilor bruște, excesive. Acestea pot avea un efect pe dos decât cel așteptat: înrăutățirea, iar nu îndreptarea stării de lucruri. În condițiile date, înclin să cred că mișcările bine cum-pănite, deciziile calme, echilibrul reprezintă soluția. Breasla are nevoie de această Uniune ca de o structură ce și-a dovedit o anume funcționalitate și care poate fi optimizată, înnoită dinăuntru, pas cu pas, rațional - asta, dacă vom ști să alegem acea echipă de conducere capabilă să acționeze cu competență, cu bună credință, cu colegialitate adevărată (sunt cuvinte prea mari și goale de înțeles...).

Șansa pierdută

barbu cioculescu

locul ipotezei contrarii a unui puhoi de salvatori, m-aș propune pe mine - cred că nimeni n-ar fi mai potrivit, așa cum, din păcate, lumea nu mă cunoaște, distrat, lăsător, ușor de dus de nas, catastrofist, uituc. M-aș înscrie în cursă, când aș fi măcar cu un an mai tânăr. Așa, consider momentul trecut, șansa pierdută. Va trebui să mă mulțumesc cu două-trei premii, pe care, de pe acum, mi le datorează candidatul câștigător.

Ceea ce sper este ca în mijlocul bălciului care, cum se cuvine, va avea loc, să votez pe o mână bună, cu făgăduiala că voi păstra secretul.

3. Nu mă pricep în chestia schimbărilor radicale, ca traducător cunosc vorba „Plus ça change, plus c'est la même chose”. Dar câteva

energice intervenții în problema desfacerii cărții de literatură, de natură a soluționa cumplita situație a tirajelor, bune inițiative de popularizare a cărții românești pretutindeni în lume, sunt urgente. Știu că există un regim al acestora - o moștenire! - și că în aparat se numără și urgența cu numărul un milion, de aceea nu îndrăznesc să-mi fac mari speranțe, ci numai așteptări. Poate că, aici, și scriitorii noștri ar trebui să întreprindă ceva, producând opere care să lase Occidentul cu gura căscată: *la bouche bée*. Numai și doar pentru sfatul acesta, merit o comoară. Și încă aș mai avea dar nu aveți unde le ține!

Elită sau sindicat

gheorghe schwartz

1. Un portret robot este un ideal și, pentru că nu am ambiții personale pentru funcții executive, nu sunt preocupat nici de un portret robot al acestora. Reflectând, acum, la întrebarea dumneavoastră, cred că președintele breslei scriitorilor ar trebui să fie o personalitate de mare prestigiu, care să impună respect nu numai colegilor, dar și autorităților, astfel încât să poată deveni un partener ascultat în discuții. (Mai ales azi, când scrisul nu este o meserie bănoasă, scriitorii - în marea lor majoritate - sunt priviți cu dispreț, întrucât nu știu să facă bani.) În al doilea rând, președintele nu trebuie să fie parte a grupurilor

constituite, pentru a nu distorsiona și mai mult scara de valori, atât de mincinoasă în zilele noastre.

În al treilea rând, președintele ar trebui să se înconjoare de un staf profesionist mai ales în managementul economic: un vicepreședinte dispus să-și sacrifice scrisul pentru a aduce fonduri colegilor, unul sau doi secretari cu multă putere de muncă, apți de a pune în viață ideile concrete ale vicepreședintelui.

2. De aici, din provincie, habar n-am cine și-a depus candidatura, nu cunosc programul respectivilor, știu doar - din presă - că Eugen Uricaru a renunțat. Deși, de regulă, nu fac nici un secret din opțiunile mele, n-am cum să-mi exprim votul fără să știu cine va fi pe listă.

3. Cred că U.S. trebuie, în primul rând, să supraviețuiască. Asta înainte de toate. Apoi, mi-aș dori ca deciziile să devină extrem de transparente și să fie publicate *in extenso* într-unul dintre organele U.S. Cred că ar fi bine ca autonomia filialelor să fie mai mare, astfel încât U.S. să reprezinte o federație a filialelor. Mai cred că ar trebui să se găsească, în sfârșit, un răspuns la întrebarea dacă U.S. este o societate de elită sau un sindicat. Și, nu la urmă, cel ce va fi ales să nu considere Doamne ferește! - funcția drept o trambulină personală pentru Premiul Nobel, ci să-și folosească relațiile și prestigiul pentru a lega punți reale între literatura română și cea străină.

Scriitorii sunt personalități accentuate și fiecare dintre noi se socotește undeva în fruntea valorilor. Dacă n-ar fi așa, n-am putea continua să ne folosim timpul vieții cu o activitate atât de puțin rentabilă material. U.S. ar trebui - fără să lezeze orgoliile nimănui - să reprezinte, dinăuntru, o speranță în grup, iar din afară, o speranță pentru societate.

Curat portret ideal, conașule!

1. Ideal vorbind, președintele Uniunii Scriitorilor ar trebui să fie o persoană cu mare prestigiu literar, cu autoritate morală și, totodată, un bun administrator. Modelul interbelic: Liviu Rebreanu. Nu este ușor să găsești însă astfel de oameni. Aș spune că azi este chiar mai greu de găsit decât ieri. La S.S.R. au recurs, în mai multe rânduri, cu bune rezultate, la scriitori care nu dețineau, în epocă, cea mai înaltă cotă literară, dar erau pricepuți în administrare și onești (și eficienți) apărători ai intereselor breslei (Corneliu Moldovanu, generalul N. Condeescu și chiar Emil Gârleanu, cel care a înființat Societatea). În fond, literar, un scriitor nu se poate reprezenta decât pe sine. Nu e vorba, totuși, bineînțeles, de a accepta în fruntea Uniunii o nulitate literară numai pentru că deține capacități manageriale. Dar nici să alegem pe unul dintre aceia care ne scot ochii cu ideea că sunt cei mai mari scriitori și trebuie să ne fie, pentru aceasta, și președinți. În afară de o mare vanitate maladivă, nu au nimic de oferit confracților. Ar duce de răpă Uniunea în timp record.

Modelul interbelic

gabriel dimisianu

2. Am citit serisoarea celor treizeci de scriitori care vin cu cinci propuneri de candidați, toate de luat în considerare în afară de una: Mircea Cărtărescu. De ce nu și aceasta? Pentru că el însuși declară că nu-l interesează „nici măcar o Uniune reformată”. A visat totdeauna, mărturisește, la un „club literar restrâns”, „fără statute, fără patrimoniu, fără președinți”. Cu acest program se scoate singur din joc.

În ce privește opțiunea mea, nu am ajuns să mi-o precizez, din păcate. Nu știu, de altfel, în momentul de față, cine s-a înscris efectiv în cursa pentru președinție. Știu sigur la ora asta doar pe cine nu aș vota.

3. Nu sunt adeptul schimbărilor radicale și cu atât mai puțin al reformării din afară a Uniunii, cum a propus cineva ca să se alle în treabă. Schimbări sunt de făcut, printre care și aceea a modului de a alege Consiliul Uniunii. El ar fi fost bine să fie ales de Conferința Națională, ca și președintele, și nu în secții și filiale cum se întâmplă acum. Votul Conferinței i-ar fi conferit mai multă autoritate. Îmi pare rău că, în luna ianuarie, când a fost adoptat noul statut, nu am militat mai decis pentru această formulă.

Uniunea va supraviețui

liviu și dorina grăsoiu

Evident, *Uniunea* trece prin momente dificile, datorate nu atât scandalului provocat în jurul actualului președinte, cât dintr-un complex de noutăți generate de economia de piață și de instaurarea (timid, dar definitiv) a spiritului democratic în toate sectoarele societății românești, inclusiv în viața literară. Iată de ce am luat în serios cele trei puncte ale anchetei și am răspuns la ele după cum urmează:

I. 1. Președintele U.S.R. va trebui să fie un om cărui să nu i se poată reproșa trecutul. Cu alte cuvinte, să nu fi fost colaborator al Securității și să nu fi făcut parte din nomenclatura comunistă.

2. Să fie semnatarul unei opere necontrovertate și neexpusă negației ori ironiilor confracților.

3. Să nu aibă încă titlul de academician, aceasta venind mai târziu, ca o recunoaștere și a meritelor legate de conducerea U.S.R.

4. Convins că printre poeți, prozatori, dramaturgi nu are încă nimeni un prestigiu incontestabil, președintele va trebui să se fi ilustrat în critica și istoria literară, parcurgând totodată ierarhia universitară. Deci un critic și un profesor universitar totodată.

5. Confracții să îl catalogheze drept intelectual cu o solidă pregătire în cunoașterea literaturii române din toate perioadele și cu deschidere spre cultura universală, incapabil de viziuni și atitudini restrictive, naționaliste.

6. Să manifeste înțelegere, dragoste și devotament pentru scriitorii români de ieri și de azi, nefiind atașat unei anume generații. Cantonarea sa într-una dintre ele se va dovedi nefastă în evoluția U.S.R.

7. Să cunoască mentalitatea tinerei generații și să nu se lase impresionat de teribilismele specifice acesteia, încurajând ceea ce merită încurajat și necedând presiunilor agresive.

8. Să accepte realitatea existenței diverselor grupuri și găști nediferențiate estetic, dar să nu facă jocul nici uneia.

9. Să aibă tactul necesar în aplanarea conflictelor inevitabile, să știe a-i asculta pe toți și a da dreptate după propria-i convingere.

10. Să nu poarte ranchiună și să nu plătească polițele acumulate în ani.

11. Să nu manifeste tendințe de vedetă TV, evitând publicitatea cu orice preț și prezența pe posturi de Radio și TV compromise.

12. Să fie diplomat în relațiile cu A.E.R., cu APLER și cu ARIEL, stabilind raporturi de colaborare cu aceste organisme, pentru favorizarea membrilor U.S.R. și stoparea elanurilor grafomane.

13. Să aibă inteligența de a se înconjura, printre alții, de 2-3 manageri pricepuți care să redreseze starea financiară a U.S.R.

14. Prin comportament și limbaj civilizată, să reprezinte un anume stil aristocratic, rezultat din asimilarea lecturilor și a modului de viață specific omului educat în spiritul idealurilor umaniste și artistice unanim acceptate.

15. Să țină întotdeauna ușa deschisă pentru confracți, să fie ferm în respingerea cerințelor absurde.

16. Să respecte statutul U.S.R. și să nu se lăcomească la câștiguri imediate.

17. Să nu fie minoritar etnic, religios ori sexual. Ar mai fi de adăugat și altele, dar să nu ne facem iluzii inutile.

II. Nu știm încă numele celor care s-au înscris sau se vor înscrie în cursa pentru ocuparea postului de Președinte al U.S.R. Nu știm nici măcar intențiile celor pe care îi vom numi mai jos, scriitori capabili, după opinia noastră, să răspundă la cerințele portretului robot schișat. Ei sunt Mihai Zamfir (critic și istoric literar, prozator, prof. univ., diplomat apreciat, cunoscător, prin profesie, a literaturii de ieri și de azi), Ion Pop (critic și istoric literar, poet, prof. univ. la Cluj, intelectual cu larg orizont european și nu numai, atent la tot ce înseamnă literatura actuală) și Mircea Martin (critic și istoric literar, editor experi-

mentat, prof. univ. estetician cu bune relații europene, ca și ceilalți doi).

III 1. Se impune accentuarea specificului sindical al U.S.R.

2. Renunțarea la finanțările de la bugetul de stat.

3. Accelerarea descentralizării prin obligația filialelor din teritoriu în căutarea și contactarea sponsorilor.

4. Redactorii revistelor culturale să primească salariile din partea U.S.R., răspunderea lor față de membrii acesteia crescând.

5. Revistele culturale, în cazul în care vor primi finanțări din alte surse, să aibă obligația de a livra în visteria U.S.R. o anumită sumă stabilită de comun acord.

6. Să nu se abandoneze instituția premiilor literare, la nivel național și local.

7. Să se facă toate demersurile pentru introducerea în Parlament a bonusului de 50%, pentru pensionarii U.S.R.

8. Din fondurile U.S.R. să se găsească acele sume necesare ajutoarelor celor nevoiași, bolnavi, bătrâni.

9. Revederea listei pensiilor de merit, având în vedere unele inechități existente și deja semnalate.

10. Transparența în toate hotărârile și măsurile luate.

11. Excluderea din U.S.R. a rău-platnicilor cotizațiilor.

12. Excluderea din U.S.R. a celor care aduc atingere prestigiului societății prin comportament nedemn sau prin încercări de rupere a unității Uniunii.

13. Sprijinirea atunci când este cazul (și s-a dovedit a fi din păcate) a unor redacții literare de la Radiodifuziune și Televiziune (posturile publice) aflate în dificultate din cauza politicii editoriale defectuoase instaurată de conducerea numitelor instituții.

14. Acceptarea și respectarea de către fiecare membru al U.S.R. a statutului aprobat de conferință. Abaterile pot fi sancționate moral și material.

15. Renunțarea la ceea ce unii au numit deja „baroniada” de la U.S.R. Deci alți oameni în funcțiile de conducere ale U.S.R.

16. Continuarea tuturor acțiunilor și inițiativelor de succes (festivaluri internaționale etc.).

Sunt condițiile pentru ca U.S.R. să supraviețuiască.

vânarea președintelui

Efortul de sensibilizare

romul munteanu

1. Președintele Uniunii Scriitorilor se cuvine să fie ales din rândul scriitorilor de mare prestigiu și cu experiență în rezolvarea problemelor financiare ale oamenilor de litere. El se cere să aibă un trecut politic și moral ireproșabil.

2. Aș prefera ca noul președinte să fie un om de înaltă moralitate, lipsit de aroganță și foarte deschis spre înțelegerea și rezolvarea

problemelor colegilor. El nu trebuie să aibe ambiții dictatoriale și nici dorința de parvenire prin acumularea de avantaje bănești. Popularitatea lui se cuvine să se întemeieze pe o largă înțelegere umană față de colegi.

3. Nu cred că breasla are nevoie de schimbări radicale irezolvabile. Dar în rândurile ei trebuie întreținut un spirit mai larg de colegialitate, de cunoaștere a nevoilor revistelor de pe întreg cuprinsul țării.

Încurajarea acestora trebuie să se bazeze pe mai mulți bani, încât drepturile de autor provenite din publicarea cărților să poată fi

sporite spre sumele maxime ce pot fi acordate. Un scriitor prolific s-ar cuveni să poată trăi ca orice profesionist din roadele muncii sale. Trebuie sporit efortul de sensibilizare a publicului față de cărțile românești prin intermediul revistelor.

1. Acum, când Uniunea Scriitorilor se află într-un vid de conducere, este mai mult decât necesar să se gândească foarte serios la o nouă conducere. Cum văd eu un președinte al Uniunii? În primul rând, o personalitate literară, care să nu fie înregimentată și nici să nu poată fi acuzată de parti pris-uri politice. Apoi, trebuie regândit statul Uniunii. La conducerea Uniunii ar trebui o personalitate cu o tinută morală indiscutabilă, pentru a nu mai avea surprizele pe care le-am avut. Poate că ar trebui și avizul CNSAS, pentru a nu se mai crea neclarități. Iar președintele virtual ar trebui în fiecare lună să prezinte Consiliului Director un raport asupra banilor cheltuiți sau încasați de Uniune. Pentru că s-a văzut, cele mai multe discuții au pornit de la fondurile Uniunii. Iar acest raport trebuie publicat obligatoriu în revistele literare. Astfel, s-ar crea o transparență a acestor fonduri. Tot președintelui îi revine sarcina să împace taberele existente acum. Este inadmisibil să existe o fractură între tânăra generație și mai vechii membrii

Raport asupra banilor

mariana criș

ai Uniunii. Și, în fine, președintelui îi mai trebuie și experiență managerială.

2. Îl văd la conducerea Uniunii pe Mircea Martin. Este o personalitate indiscutabilă, are experiență managerială, nu este înregimentat politic, nu cred că a colaborat cu fosta Securitate și cred că este singurul în măsură să împace taberele existente la Uniune.

3. În primul rând, schimbări ale statutului. Este adevărat că în ultima vreme au intrat în Uniune foarte mulți grafomani. Nu cred că numărul de volume trebuie luat în calcul, cât valoarea lor literară. Iar această valoare ar trebui stabilită de o comisie,

formată din critici literari. Apoi, structura de conducere, care acum este mult îngreunată. Cred că o structură mult mai flexibilă ar fi mai bună. Adică, ar trebui renunțat la tot felul de consilii. Un președinte, un secretar și doi, trei consilieri, cred că ar fi de ajuns. Obligatorivitatea prezentării raportului de încasări și cheltuieli și a publicării lui ar fi una dintre modificările importante aduse statutului. În fine, transformarea Uniunii dintr-o organizație condusă greoi, într-una mult mai prezentă în societate.

Nu mai are Fond literar

ion buduca

Breasla scriitorilor nu și-a reformat mentalitatea, aceea mai ales care e activă în momentul votului de la Conferința Națională a U.S.R. Acolo, la vot, va funcționa criteriul prestigiului. Prin urmare, portretul robot al viitorului președinte al U.S.R. are a ține seama de acest fapt de mentalitate. În ce mă privește, voi vota pe acela dintre candidații cu prestigiu real care va înțelege să înnoiască modalitățile de finanțare a Uniunii Scriitorilor în direcția accesării de fonduri europene, prin proiecte culturale adaptate exigențelor din programul european *Cultura*

2000. Acest program este ușor de găsit pe www.eurocult.ro. Muzeul Național al

Literaturii Române, prin directorul său, Alexandru Condeescu, a accesat pentru 2005 un fond de 300.000 de euro pentru un proiect adaptat criteriilor prezente la capitolul *Carte. Lectură* din programul *Cultura 2000*.

În fond, Uniunea Scriitorilor a rămas aceeași, deosebirea dintre 2005 și 1989 fiind doar aceea că nu mai are Fondul Literar.

Fondul Literar, varianta de până în 1989, nu va mai exista niciodată.

Scriitorul care caută finanțare pentru proiecte personale (atenție: nu e vorba de împrumuturi *sine die*) are a se adresa Fondului Național pentru Cultură. Poate afla ce este acest Fond de pe site-ul Ministerului Culturii.

Dar Uniunea Scriitorilor ar trebui să învețe să facă proiecte specifice după standardele europene, care să aducă resurse suplimentare în activitățile ei. Asemenea proiecte ar putea implica sute de scriitori din toată țara. În fond, soarta și prestigiul acestora sunt mai importante decât persoana președintelui UR.

Nu o singură mână... lungă

gheorghe grigurcu

1. Președintele ideal al Uniunii Scriitorilor? Ar trebui să fie asemenea unei zeiță asiatică cu mai multe brațe generoase pentru a putea dărui cât mai mult nevoiașei noastre bresle și nu o singură mână... lungă, cu care să apuce beneficii și privilegiile doar pentru sine, așa cum s-a mai întâmplat.

2. Aș dori să ne producă o surpriză în bine, asemenea unor Zaharia Stancu și G. Macovescu, care au plecat de pe pozițiile propagandei comuniste, iar nu o surpriză în rău, asemenea unor președinții cu mult promițătoare premise „democratice”.

3. Putem medita la multe schimbări, dar... mai bine să ne amintim o anecdotă. O înaltă față bisericească din Ardeal vizitează un sat sărac, cu o biserică lipsită de clopot. Întrebat fiind de ce nu s-a putut instala clopotul, preotul satului cu pricina răs-

punde: dintr-un șir de motive pe care aș dori să le înfățișez pe rând Sfinției voastre. Primul motiv e că n-avem bani... Ajunge, a răspuns ierarhul. Nu mai e nevoie să-mi spui care sunt următoarele motive!

1. Președintele ideal al Uniunii Scriitorilor ar fi un scriitor de mare valoare, laureat al Premiului Nobel, bogat ca Gigi Becali, integru ca maica Tereza, neînregimentat politic, dar agreat de toate partidele. El ar mai trebui să fie un manager competent și inspirat, să nu bea, să nu fumeze, să nu aibă amante și să-și petreacă toată ziua la sediul din Calca Victoriei 115.

2. Dacă aș vota azi, l-aș vota pe Varujan Vosganian.

3. Nu ar trebui făcute reforme. Ar trebui doar continuat ceea ce a făcut Eugen

L-aș vota pe Varujan Vosganian

alex. ștefănescu

Uricaru (care, la rândul lui, a continuat ceea ce a făcut Laurențiu Ulici). Datorită lui, URSS are mai multe proprietăți (case, terenuri) și este mai puternică. Pot fi găsite, desigur, noi forme, mai moderne, de mărire a patrimoniului URSS, dar în esență aceasta este problema. Restul sunt

vorbe (și la vorbe, noi, scriitorii, ne pricepem, nu avem nevoie de ajutor).

Veșnicii Mutu, Turcescu și Teo

geo vasile

1. Portretul-robot trebuie să aibă ceva comun tuturor, să nu semene cu nimeni anume și să sugereze totuși o identitate precisă. Președintele Uniunii Scriitorilor din România trebuie să fie un scriitor cunoscut, cu o carte de vizită națională și internațională prestigioasă, să fie un autor tradus în străinătate și să cunoască el însuși cel puțin două limbi străine: președintele trebuie să aibă puterea de a nu cădea în partizanat politic. Pe lângă un absolut indispensabil simț al valorii artistice și literare, în virtutea căruia să păstorească, premieze și să promoveze variile generații de scriitori, el trebuie să fie, din punct de vedere moral, deasupra oricăror hănuieli. Dacă își învinge și eventuala alergie la chestiuni administrative și de asistență socială și se va înconjura de o echipă cu care să colaboreze efectiv, portretul-robot al Președintelui (un om și o funcție) poate dobândi o identitate.

2. Deși nu mă aflu pe lista autorilor cu salariu de merit, la redactarea căreia și-a adus majoritar contribuția Eugen Uricaru, nu m-ar deranja dacă acesta ar fi reales în iunie 2005, cu condiția, bineînțeles, să candideze. Demisia de onoare îl onorează cu adevărat. Dacă nu,

opțiunea mea ar merge spre Ana Blandiana, care, pe lângă virtuțile semnalate la punctul unu, are un important exercițiu de relații publice, ca reper al societății civile. Ar fi prima femeie în fruntea breslei, de la înființare și până-n prezent. Numai că reputata poetă nu dă semne că ar interesa-o respectivul fotoliu.

3. Atât timp cât oricare membru al breslei poate fi sfidat, ținut în anticameră, umilit de un parlamentar care prin statutul său de burju și-a cumpărat funcția pe bani grei (ca pe timpul lui Ludovic Soare), fără totuși a fi în stare să scrie corect o scrisoare acasă, scriitorii nu vor simți nici o schimbare a condiției lor. Vor rămâne aceiași *vietăși*, numai buni să se milogească pe la diverse uși să li se tipărească și lor opul, după care se vor afunda în cel mai crunt anonim, capetele de afiș fiind veșnicii Mutu, Turcescu și Teo.

vânarea președintelui

Indiferența față de Filiala Chișinău

leo butnaru

1. Președintele, ca portret-robot? Să nu fie... robot! Mai ales, unul alimentat cu curent produs de trăncănitor-scârțâtoarele turbine și giruete politice. Să fie bun ca scriitor, dar priceput și în ale administrației unui sindicat greu de încadrat legilor și modelelor *trades-union*-iste cunoscute vreodată - cel scriitoricesc. Să păstreze funcționalitatea proiectele pe care le

promova regretatul Laurențiu Ulici și, de va fi în stare, să inițieze altele la fel de importante ca, de pildă, *Întâlnirea scriitorilor români din întreaga lume*.

2. S-ar putea ca cel pentru care aș opta, acum, din simpatie și deducții ipotetice personale, referitoare la calitățile-i de potențial președinte, să fie „hățut” de argumentele prezentate de un contracandidat, la care să nu mă fi gândit, apriori, nici o clipită. E înțelept, cred eu, să avem răbdare ca numele să se ivească din găoacea

programelor (*orfico-sisifice?*) pe care le vor propune purtătorii lor. Că doar nu au mai rămas multe milioane de secunde până la 17 iunie care, pentru breasla noastră, ar putea deveni o zi istorică sau - să batem în lemn! - una... anacronică.

3. Sper ca președintele-debutant, neofit, să aibă suficient bun simț și să nu se creadă ombilicul (sau... olimpical!)USR, ținând cont că dincolo de ușa cabinetului dumisale există personalități scriitoricești importante, care trebuie tratate cu respectul și atenția ce li se cuvin. Transparența să facă imposibil bunul plac în diriguireaUSR, anihilând tentativele de a menține principiile (luptei) *de castă* - pardon, gașcă (pluralisim fie înțeles). Să se depășească indiferența față de Filiala Chișinău aUSR, revenindu-se, cel puțin, la grija și tactul cu care o trata, confratern (uneori - chiar... patern) Laurențiu Ulici.

1. E bine zis *portretul-robot* pentru că cel puțin de o vreme președintele Uniunii Scriitorilor, nu contează cum s-a numit, a uitat că reprezintă ceea ce reprezintă, adică o categorie distinctă, de creatori, desigur, prea puțin capabilă însă să-și apere specificitatea. Așa s-a făcut și se face că multe dintre „oasele de ros” s-au consumat, se consumă departe de ochii celor care ar trebui eventual să știe despre ce e vorba în propoziție. Întrebați-vă, de pildă, doar cine sunt „călăreții” ce bat depărtările - de multe ori cam aceiași - și veți fi de acord cu mine. N-are rost să insist. Iată de ce președintele imaginat într-o asemenea împrejurare s-ar cere să fie un reprezentant al breslei, și nu un profitor al acesteia, ceea ce implică niște calități de excepție, așadar; un reprezentant capabil să-i promoveze interesele și doleanțele. În ciuda metehnelor știute, el ar trebui să fie și generos, și exigent, fără a produce deziluzii de felul celor invocate.

Primirea în U.S.R. - o simplă formalitate

ion beldeanu

2. Răspunsul se poate deduce din cele enunțate anterior, numai că respectivele calități ori însușiri țin de fantezia provocată. Dar să revenim la ceea ce trebuie zis. Oricum, în ciuda metehnelor știute și pe care mereu ne place să pedalăm, viitorul conducător al Uniunii Scriitorilor se cere a fi un eminent personaj public: mă gândesc deopotrivă la meritele sale literare și, bineînțeles, la calitățile enunțate. Ceea ce înseamnă o încercare ori dorință de apropiere de idealul vizat. Altfel zis, liderul breslei nu poate fi altcineva decât un strălucit profesionist al scrisului, cu

rezultate dovedite până acum și, deopotrivă, un iubitor al onestității, dreptății, bunului simț etc. Numai în asemenea condiții preconizatele intenții pot deveni fapte certe, eficiente.

3. Multe ar fi de spus și aici și cred că din răspunsurile așteptate se vor cristaliza direcții și cerințe de primă importanță. De aceea îmi place să cred că, în ceea ce mă privește, nu voi enunța decât lucruri știute. De aceea, mă voi rezuma la o singură chestiune, și anume creșterea numărului de membri ai Uniunii Scriitorilor. Pornind de la restricțiile anterioare anului 1990 și care n-aveau mai nici o explicație, de atunci încoace s-a petrecut o răsturnare a normalității, ceea ce produce sau începe să producă nenumărate nedumeriri. Și înăuntru, și în afară. Nu insist. Vreau să spun doar că primirea în Uniunea Scriitorilor a devenit o simplă formalitate, atât de ușor de rezolvat în condițiile publicării fără noimă a mai tot ce iese de sub penița pretendenților, încât filialele și-au îngroșat rândurile și rândurile în cauză continuă să-și sporească dimensiunile. Numai că unii dintre cei nimeriți acolo nu îndeplinesc nici într-un fel condiția esențială. Așa se face că doar în câțiva ani numărul aderenților începe să depășească orice previziune și, dacă se continuă în ritmul acesta, noțiunea de scriitor riscă să se banalizeze până la anulare. Cred că este timpul să se întreprindă ceva. Altfel riscăm să nu mai fim ceea ce credem că suntem.

Persoana nu o pot numi

adrian popescu

1. Un scriitor cu o bună cunoaștere a vieții literare, a colegilor de scris, o persoană cu certe calități manageriale. Fără obligații politice, echidistant, democrat, un spirit deschis ideilor contemporane de dialog european.

2. Opțiunea ar reieși din prima întrebare, persoana nu o pot numi încă. Nu știu cine sunt toți candidații.

3. Schimbările care se impun ar fi reorganizarea, informatizarea, difuzarea mai eficientă a cărții românești. Păstrarea lucrurilor bune, dar în consens cu noile cerințe ale membrilor Uniunii Scriitorilor.

1. Să împrumute ceva din eleganța aristocratică a țaranului Zaharia Stancu, să aibă parte din uluitoarea putere a lui Laurențiu Ulici, aceea de a scoate speranțele din cotloanele unde au fost aruncate de gesturile unui biet măscărici comunal, să știe să deschidă uși, așa cum a făcut-o Uricaru, pentru a face rost de bani pentru finanțarea Întâlnirilor scriitorilor (de care s-au bucurat și cei ce îl atacă acum cameleon!), să jure cu mâna pe Biblie, la Conferința Națională a Scriitorilor că nu a otrăvit, în nici un fel, viața vreunui semen de-al nostru.

2. Azi, 18 mai 2005, nu cunosc lista completă a aspiranților. Iar când o să aflu, o să meditez. Fără dubii, trebuie să fie bun profesionist/moralitate ireproșabilă. Se poate?

3. a) Să înființeze urgent un „Consiliu

Mersul șchiop

viorel sâmpetean

de onoare” care, cu eleganță și înțelepciune (alcătuirea lui va fi dificilă, dar nu imposibilă!) să-i trimită acasă pe toți cei care, dacă frică de Dumnezeu nu au avut, măcar nițică rușine să aibă. Chestia cu „să lăsăm timpul să judece” este o copertină și impertinentă, și imorală.

b) Viitorul Consiliu al Uniunii Scriitorilor să-i pună la treabă pe „înjurătorii de profesie” care, nu ș cum dracu’, pătrund din 4 în 4 ani, bagă în buzunare și, înaintea alegerilor arată cu degetu’ bont și mersul șchiop.

c) Să nu mai permită îngroșarea pastei Uniunii Scriitorilor cu tot felul de aluaturi

dospite sub cearceafuri sau cu văduve de colonei și copile de generali care trag din orice poziții în substantivele adjective.

4) Uniunea Scriitorilor, dacă dorește să mai existe, atunci trebuie să se bată (să-și aleagă omul care știe, poate, vrea și se bate!) în instanțele tranziției pentru a-și apăra și proteja bunurile, contractele, donațiile. Pentru a supraviețui. Altfel, vai de ea, săraca, își va da duhul mult mai repede decât cred unii.

Avutul național

aurel rău

1-2. Un om și de prestigiu, și de orizont, și cu timp pentru ceilalți. Și de inițiativă, și transparent în fapte. Și, pentru că întrebați un ardelean: un scriitor și fratern, și drept. Dar pot fi găsite ușor, lesușite deasupra unui singur creștet de „gen iritabil”, atâtea nimburi? Poate cu puțin noroc...

În principiu, un om informat și mai puțin dependent de interesele de grup și un om la care să existe o ușă deschisă. Cu care să poți vorbi și de o problemă a ta de viață sau legată de șantierul tău literar. Care să poată avea chiar un cuvânt într-o relație cu instanța, uneori trufașă, editorială, sau în privința drepturilor de autor, atât de în suferință. Al breslei și al conștiinței că literatura este parte din avutul național. Acestea și după ce este totat.

Nu poți da un nume la repezeală. Dar

poți vorbi de atari îndatoriri, nevoi, idealități.

3. De multe. Poate chiar și de o mai la concret muncă. De un serviciu administrativ mai diversificat, neuitând că o uniune înseamnă indivizi, oameni. Iar, la nivel de conducere, cu o preocupare, peste formalism, de ceea ce este viața literară în toate locurile, pe viu, chiar în afara cereului comitetelor unor filiale, câteodată prea narcisiste. Inclusiv în vederea unei recuperări a cititorului, un factor de normalitate. Rezumativ: de o asigurare în toate sensurile a unei mai corecte măsurări a valorii. Formele? De găsit. Bunăoară și în urma unei comparări cu ceea ce a avut bun Uniunea Scriitorilor în momentele ei de mai mare audiență și cu ceea ce s-a dovedit rațional, necesar, în profilul și

spiritul fostei Societăți a Scriitorilor Români din interbelic. Și cu o raportare și la stilul, programele altor uniuni de scriitori de azi, să zicem: din perimetrul european. Cu luarea în calcul a rațiunii unor analize ale produsului literar curent, în respect de aproapele și de judecata critică și de memorie, când anual ai și o instituție a premiului literar. Eventual și cu accentul principal pe susținerea și încurajarea scrisului din preajma noastră în primul rând, desigur nu pentru o izolare, dar cel în limba română, cu tot ce poate fi deschidere, comunicare, în universal. În lume, cu o identitate.

Cred că e mereu valabil să credem că, înainte de a le pretinde altora să respecte munca noastră, vai, necuantificată sau ignorată, la nivelul societății și statului, trebuie să ne-o respectăm, cu convingere, primii, noi, care îi știm costurile la scara vieții. O preconizare mai nuanțată a unor astfel de posibile acțiuni, multor altora, concret, neamânat, putând fi unul din semnele că nu doar... vorbim și scriem.

vânarea președintelui

Crini regali

mircea constantinescu

1. ...Ei bine, în clipa de față chiar că este vorba de un portret-robot. Câtă vreme dogele Venetiei, excelentissima seniorissima sa Mircea Cărtărescu, produsul de bază și acid al excelentissimei sale domnului Manolescu, se trezește ca proasta-n târg sau ca musca la arat sau ca Tândală peste dosul unui Păcală, **după ce** a înecat circa una sută mii lei (Grei, dar grei!) pentru un **vis** acceptat de Editura Cartea Românească exact în perioada când confrății și consurorile sale **tunau și turnau la Secu**, iar dânsul, imberb și neofit, se culcurea doar prin latrinele aeriste ale unei Universități de Luni pe Marți, că doar o să-l scoată basma curată alde proful Manolescu, lector de Miercuri pe Joi. Căci și proful, nu-i așa, avea trebuința unui oareșce Eminescu, acoloșa, spre a-și plăti dialogurile *bouche à bouche* cu madam Sărindar-Lovinescu. Dragi tovarăși și pretini!... **Botul Bucureștilor**, apetisant și definitoriu pentru **levantinul** care sunt încă de pe vremea când dogele Venetiei își savura savoarea savuroasei seminte testiculară tescuite abraș (în palma stângă? în palma dreaptă?), agrăiește alandala - dar ce nu-i alandala în această alandala în care unui ex-membru în Conducerea PCR i se permite să umfle un salariu copios pentru **absențele** sale dintr-un "serviciu" sinecuristic?! - deci agrăiește cum că musiu muftiul Cărtărescu bocește peste **ruinurile** Uniunii Scriitorilor, ca și peste niscaiva vulve personale (hmmm!), și tușește ca scroafa retardată când e penetrată, pardon!, prin orificiul extingtor. Fac atâta caz de acest doge dogit pentru că sunt

destui amfibiotici care se sacrifică, pluşându-și sperma în niște alveole invizibile inodore... doar-doar vor fi și ei cumva recunoscuți ca tați...

Viitorul Președinte al Uniunii: foarte înalt, foarte brunet, foarte impertinent, foarte macho, foarte sprâncenată foarte curie, foarte simandicoasă, foarte inteligentă (firește, în raport cu bărbatul proprietate personală).

Părerea mea: Uniunea are mai mult ca oricând nevoie de **reazem** moral/material/juridic. Uniunea se confruntă cu spasme alegorice și al naibii de virulente. Uniunea are trebuința contribuției tuturor membrilor săi - prezenți și viitori - pentru că numai aceștia, fie și aparținând categoriei estropiaților sau ditirambicilor sau nescriitorilor (după magna cum laude laborată de alde Humanitașii **literaturii de noptieră**), vor fi fiind capabili să se autogestioneze, adică să se autosacrifice într-o *speranță*, într-un *viitor*.

2. Cu alte cuvinte: optez pentru un scriitor cu abilitatea managerială a aceluia Zaharia Stancu (cei de vârsta mea **înțeleg** la ce mă refer) și cu nutremântul dictatorial (verificat de decenii) al unui Nicolae Manolescu. Sper că nu se rușinează până la lacrimi lumea noastră literară doar pentru că nu prea există jur împrejurul nostru un asemenea specimen. Atunci - ce facem, ce vom face, pe cine vom alege?...

3. Dacă se așteaptă o schimbare **radicală** la conducerea (de ce nu și în instituția ca atare??) Uniunii Scriitorilor din Republica (bizar apelată) România, este inevitabil să se apeleze la sloganuri. Pentru "amuzamentul" cititorilor, am să propun câteva "dezlegări la pește" din vremea concediului pascal: Jos *securiștii!*

Trăiască fetele-mari-ale-Literaturii! Afară cu colaboraștii! (Respectiv: cu aceia care **au scris despre** Metrou, despre regularizarea cursului Dâmboviței, despre Centrul Civic, despre canalul Dunăre-Marea Neagră, despre Transfăgărășan, despre ... ei, da, RAFO Onești, DACIA Pitești, TRACTORUL Brașov etc., etc. Afară din literatură, acești imbelicoși ne-au denaturat *menirea, talentul, chemarea!*... N-are importanță, domnilor tovarăși de la *diverse* ziare și reviste, mai humanistice sau mai manolesciene cu putirintă, că protagoniștii au fost și vor fi (până când?...) tot amplexații de haltă și canton pompieristice și că acești cotizanți la tembelizarea națiunii (prin posturi și posturi remunerate copios) trăiesc bine mersi, adică neverificați de nimeni, adică sunt niște virgine penetrate pretutindeni, dar fete mari, câtă vreme funcționează prezumția de... etc., etc.

Să nu-l lovim cu crini regali pe viitorul președinte!... Să nu scoatem baltagul ca să-i tăiem capul viitorului președinte!... Asta pentru că nici un viitor președinte al Uniunii Scriitorilor nu va fi fiind absolvit de o vină perfect onorantă: pentru a se descurca, pentru a scăpa cu viață (el și ai săi), pentru a-și menține slujba, pentru a-și ocroti familia, pentru a-și *deconta* pașaportul și diurna, pentru un angajament semnat cu sânge în ziua *eliberării*..., dar pentru câte alte cauze/motive/ingerințe nu s-au gândit *imbecilii* de securiști să ne "agăte", să ne "implice"?!... Ei, și! Domnilor tovarăși! *Haideți să haidem* - cum sună o emisiune radiofonică - și să ne crucificăm cu toții!... Respectiv, și voi, **verginele** humanistice, dar și noi, aplaudacii construirii unui metro pe care - *duios Anastasia trecea* - vartos ce-l mai folosiți, *desigur*, înjurându-l permanent pe Ceaușescu - analfabetul care nu avea *pentru ce* să se sprijine pe intelectuali (...nici măcar în *proporția* acceptată de un Mao sau Franco sau Salazar sau ...asta, cum îi zice?... A, așa, Castro!...) Așa, în treacă, vă (re)amintesc că un proiect de metropolitan bucureștean mi-a fremătat ograda unei vile din Cotroceni, pierduta flagrant printr-o vânzare oneroasă, încă din anii '30, respectiv pe timpul când postmoderniștii își cam epuizau snaga...

Mulțumim frumos și devreme acasă dragilor *cărtărescieni* androgini și ambidextri pentru urările voastre de bunăstare adresate Uniunii din care, vai și aoleo! (cum se revoltă palma lor stângă, palma lor dreaptă...), probabil că vă este atât de rușine să faceți parte, încât vă este perpendicular de rușine că faceți că Editura Humanitas deja parte. Până una, alta, eu îi votez pe *Mister* Culiuanu... și sunt convins: că unii dintre voi - măi doamnelor! mă domnilor! măi gentlemanilor! - chiar vă priceput ce-am vrut să vă sugerez. Vă implor să zăboviți o clipă: doriți să aveți doar un **Prometheus** evanescent și elitis sau o editură Humanitas pe noptierele căreia să adaste și cărțile voastre?... (Pentru neofiti, precizez că Editura Humanitas trage cu dinții de o colecție de tipăritur "ielține" numită "Cartea de pe noptieră") Deocamdată, nu pot decât să le urez **somn ușor** tuturor celor care vor vota, în prima lună de vară, cu verginele care-și levitează sexul, sexele!...

Ecce homo! - V.V.

gheorghe istrat

1. Un Zaharia Stancu - și, dacă se poate, fără defectul mersului său de albatros căzut pe puntea atât de clătinată a corabiei noastre scriitoricești.

2. Investisem, inițial, tot în E. Uricaru.

Dar, la recenta Adunare generală a Secției de poezie, l-am ascultat pe domnul Varujan Vosganian orchestrând câteva proiecte de o claritate, consistență, finețe, echilibru și vizionarism solid prin care Uniunea Scriitorilor ar putea fi nu numai salvată, dar și reasezată pe temelii ferme ale fostei Societăți a Scriitorilor din perioada Rebreanu - interbelică -, discurs care m-a convins pe deplin.

Nouă ne trebuie un păstor tânăr, energetic, electric, elastic, fără ștaif, fără căldășii, colegial și care să cunoască și sunetul banului atât de necesar vistieriei noastre bugetar-administrative.

Am sentimentul clar că poetul și puternicul finanțist V.V. întrunește întru totul acest cumul de capacități. Lui îi dăruiesc toată încrederea mea și exult: *Ecce homo!*

3. De o totală transparență umanitară. Și să încercăm să extirpăm sectarismul - fiindcă acest microb s-a înfipt prea adânc în tencuiala Casei Scriitorilor - și nu acum, și nici de ieri..

Obiectivele nobile ale S.S.R.

1-2. Ca să fac un portret (fie el și robot) al viitorului președinte al Uniunii Scriitorilor din România trebuie să mă gândesc la ce avem în grădina noastră. Să fie un portret în care să putem regăsi pe unul dintre scriitorii noștri contemporani, să fie, așadar, o personalitate cunoscută, persoană publică apreciată și apropiată de breasla scriitorilor, să fie un om activ, bun manager, practic și să aibă mentalitate europeană (vest europeană). Cei pe care-i întrezăresc (sau, mai bine zis, îi văd în portretul robot de mai sus) ar fi: Alex.

coman șova

Ștefănescu, Andrei Pleșu, Horia Gârbea, Varujan Vosganian, Mircea Cărtărescu, Marius Tupan.

3. Să se revină la principiul democratic și obiectivele nobile ale Societății Scriitorilor români de dinainte de comunism.

Candidat ales pe viață

horia gârbea

1. Președintele ideal trebuie să fie un cumul de tot ce e mai bun și mai frumos în breasla noastră. El va trebui să aibă: înălțimea lui Marin Mincu, greutatea lui Fănuș Neagu, pletele lui Josef Balogh, barba lui Aurel Maria Baros, viteza de deplasare a lui Valentin Iacob, jocul de picioare al lui Marius Tupan, eleganța lui Nicolae Țone, vocea lui Dan Cristea, succesul la femei al lui Ion Cocora, ochelarii de soare ai lui Geo Vasile, dosarul lui Dinu Săraru, restaurantul lui Eugen Suciu și inteligența lui Horia Gârbea. Un asemenea candidat ar trebui ales pe viață.

2. În opinia mea, dintre scriitorii în viață, singurul pe care l-aș vedea potrivit în aceste clipe pentru

asemenea post ar fi Paul Dajan, dar numai în tandem cu vicepreședintele său cu creastă roșie.

3. La Uniunea Scriitorilor ar trebui schimbate covoarele din birouri și scrumierele din holul de la etajul I. Ar mai putea fi schimbat și pianul din Sala Oglinzilor cu un clavecin. Statuia nudă din curte trebuie întoarsă cu fața spre Calea Victoriei. Restul să rămână așa, ca să se office dușmanii!

vânarea președintelui

O curățenie generală

mariana sipos

1. Portretul-robot al viitorului președinte al Uniunii Scriitorilor:

- să fi dovedit în cei 15 ani de libertate calități manageriale în viața culturală a țării (cu alte cuvinte să știe ce înseamnă să duci la împlinire un proiect cultural);

- să se fi dovedit în acești 15 ani preocupat de democratizarea societății românești și să se fi implicat, într-o formă sau alta, în acest proces în care Uniunea Scriitorilor, ca organizație neguvernamentală, a avut, mai mult sau mai puțin vizibil - prin unii membri sau în ansamblul ei - un rol important;

- să nu fie asimilat nici unui eșec cultural, managerial sau al societății civile din ultimii 15 ani;

- să nu fie - prea vizibil - perceput ca făcând parte dintr-o grupare literară cu tendințe de izolare/separare/elitism față de ceilalți membri ai Uniunii Scriitorilor;

- să nu aibă funcție de conducere în vreun partid politic;

- pentru o conducere imparțială, ar fi de preferat să nu fie conducător de revistă culturală sau de editură sau - în caz că este - să accepte să încredințeze, pe durata mandatului - altcuiva aceste funcții;

- să declare pe proprie răspundere că nu a colaborat cu Securitatea, iar în cazul în care se va dovedi acest lucru, să fie exclus din Uniunea Scriitorilor, nu pentru colaborarea cu Securitatea, ci pentru mărturia mincinoasă;

- să vorbească cel puțin o limbă străină;

- să aibă toate facilitățile necesare lucrului la calculator;

- nu este neapărat nevoie să fie unul din marii scriitori omologați ca atare (pe bună dreptate sau prin... jocul dragostei și al înțîmplării);

- nu este nevoie să fie frumos, chipeș și voinic, dar să știe ce înseamnă o funcție de reprezentare care necesită, indiferent de aspectul fizic (înălțime, grosime, kilograme, culoare a ochilor, chelie sau nu) un anume fel de a fi în lume care să impună respect și o bună colaborare în interiorul instituției și în afara ei.

2. **Opțiunea mea?** Modelul Mariana Sipoș. Dar cum preocupările actuale nu-mi îngăduie să candidez la această funcție, am în minte mai multe variante:

- **ROMULUS RUSAN:** celor care nu îmi înțeleg opțiunea le recomand "să dea o fugă" pînă la Sighet să viziteze Memorialul victimelor comunismului la crearea căruia, alături de Ana Blandiana, Romulus Rusan a avut un rol decisiv. (Nu vă speriați că e prea departe: imaginați-vă câte drumuri a făcut pînă acolo Romulus Rusan în toți acești ani!!!)

- **ALEXANDRU MUȘINA** (dacă din nou vor fi mirări: luați colecția revistei *Vatra* și citiți *Scrisorile de la Olănești* pe care le tot trimite Sandu Mușina prietenilor săi (adică tuturor celor care au urechi de auzit!) și veți înțelege de ce mă gândesc la el: dacă veți obiecta că locuiește la Brașov, acceptați că, oricum, o navetă Brașov-București e mai la îndemînă decît una Paris-București, iar timpul care îi rămîne după ce își predă cursurile la Universitatea din Brașov va fi oricum mai generos decît acela al unui secretar de stat la Ministerul de Externe.

- În fine: nu e o opțiune propriu-zisă (nici nu corespunde propriului meu portret-robot, de altfel), dar vă rog să cugetați la un scriitor care a înțeles un anumit apel din ianuarie 1990 și cincisprezece ani a stat deoparte, nu a acceptat nici o funcție, nicăieri, deși un prieten al domniei sale cu mare prestigiu academic, prin abilitățile de influență pe care le are, l-ar fi putut ajuta să devină - măcar - director al Teatrului Național sau

ministru al Culturii (cum a făcut cu alți doi buni prieteni ai domniei sale). Mai mult, scriitorul de care vorbesc nu a acceptat să apară nici măcar la vreo emisiune de televiziune în toți acești cincisprezece ani! Ei da, la Dumitru Radu Popescu mă gândesc, nu săriți în sus că nu sînt nostalgică, nu eram nici măcar membră a U.S. pe vremea aceea, nici măcar nu-l cunosc personal pe DRP, dar mă întreb dacă nu cumva, după ce și-a aplicat singur legea lustrăției, n-ar fi de preferat fostul președinte al U.S. de pînă în 1989 unui alt scriitor care atunci, cînd a fost parlamentar (1992-1996), în loc să facă parte din Comisia de Cultură (eventual din conducerea ei, pentru a sprijini de acolo breasla scriitorilor, domnia sa a optat pentru Comisia de Politică externă, lăsînd Comisia de Cultură în grija lui Adrian Păunescu!!!)

3. De ce schimbări radicale are nevoie breasla?

- de respectarea întocmai a statutului și a legilor țării (în principiu, sînt de acord cu serisoarea lui Nicolae Prelipceanu către colegii săi din Comitetul Director)

- de transparență totală prin publicarea unui Buletin Informativ lunar care să fie trimis tuturor membrilor Uniunii;

- de un site pe Internet;

- de o afirmare pertinentă a rolului ei de instituție neguvernamentală constituită în baza dreptului la liberă asociere: nimeni nu poate fi constrîns să facă parte, după cum nimeni nu este obligat să rămînă dacă nu se mai simte reprezentat de U.S.; desființarea US nu se poate face la cererea cuiva, ci conform statutului (cap. 6), iar cei care cer "aruncarea ei în aer" atentează, de fapt, la un drept constituțional (e ca și cum un crescător de albine ar cere desființarea Asociației Crescătorilor de Albine pe motiv că mierea nu mai e de calitate!!!)

- de regîndire a regulamentului de decernare a premiilor;

- și nu în ultimul rînd: de o curățenie generală și de modernizare a sediului (la propriu), astfel încît să arate ca un sediu occidental de instituție reprezentativă pentru viața culturală a unei țări.

1. a) (în roz): puțin țcănit, puțin derbedeu, foarte talentat (eventual genial), risipitor - un vârf de cuțit, afemeiat, bețivan - într-un cuvînt geniu ratat.

b) (în albastru): serios, între două vârste, în costum și cravată, pantofi bine lustruiți, geantă diplomat, celular, cărți nici prea bune, nici prea rele, avere de la părinți, răbdare (fără tutun), fără sare și piper, plicticos, puțin securist.

2. a) (în roz): Paul Daian - trompeta lui e mai expresivă decît orice discurs.

b) (în albastru): Ștefan Augustin Doinaș - păcat că nu mai e. L-am votat în 1990 contra trîmbulindului Dinescu.

3. a) (în roz): Să se schimbe pe ici, pe colo, și anume în punctele esențiale.

b) (în albastru): Să nu mai fie - ca la

Trompeta lui Daian

valentin tașcu

Paris -, rog dați adresa Uniunii Scriitorilor Francezi!

Scriitorul ca *big brother*

meditații
contemporane

Ion Crețu

După comemorări, aniversări și alte praznice culturale, revenim la zi, cu un eveniment mediatic literar oarecum inedit. O emisiune care a făcut ocolul televiziunilor pe mai multe meridiane - *Brother Big* - a fost adaptată parte de curând laboratorului literar: în Statele Unite - desigur. În fața a 200 de spectatori, romancierii Laurie Stone, în vârstă de 58 de ani, împreună cu Ranbir Sidhu și Grant Bailie s-au angajat să scrie un roman, fiecare un roman, până la 4 iunie. Stone va fi „închisă” într-un box de aproximativ 30 de metri pătrați construit din panouri de plastic translucid. Această „casă” a fost construită anume pentru ea, într-o fabrică din cartierul new-yorkez Queens. Desigur, și ceilalți doi „competitori” vor avea fiecare un cubical în care vor lucra la definitivarea propriului roman, proiectul general numindu-se „*Novel: A living Installation*” și se va desfășura la Flux Factory, o sală de expoziție din Long Island. Experimentul nu a fost urmărit cu/prin camerele de televiziune, dar spectatorii vor putea vedea de viu procesul scrierii. Scopul acestui demers ușor voyeuristic îl constituie aprecierea aspectelor publice și particulare ale scriitorului.

Curatorii de la Flux Factory susțin că în perspectiva *exhibition*, sau *exhibitionism*, după cum scrie Julie Salmon, autorea titolului încheiat acestui eveniment, este continuarea unui experiment început cu peste un deceniu în urmă. 17 dintre membrii echipei locuiesc în Flux Factory, un spațiu foarte generos, și-și propun să exploreze relația dintre viață și artă, proces stăpânit de un *grant* substanțial.

Ideea pentru „*Novel*” îi aparține unui tânăr de 32 de ani, Morgan Meis. Fondatorul și președintele acestei Flux Factory, autorul unei teze despre Walter

Benjamin și a teoriilor despre experiență ale acestuia. „Mi-am spus că voi demara un proiect intitulat «*Dissertation*», în cadrul căruia să mă închid într-o cutie și să termin lucrarea”, a declarat el. A procedat însă altfel: împreună cu un coleg de la Flux Factory, Kerry Downey, în vârstă de 25 de ani, au publicat anunțul pe site-urile mai multor universități și firme de arhitectură. Peste 200 de scriitori și o mână de designeri au răspuns. Deși nu este vorba despre bani, iar șansele de celebritate sunt puține, te poți întreba ce-i atrage pe scriitorii la acest happening. Stone, de pildă, a susținut într-un interviu că a vrut să scape de televiziune și, în genere, de media. Ea participă cu elementele de bază: cărți, machiaj și cearșafuri. Grija ei principală a fost că nu va reuși să se adapteze la viața în apropierea imediată a unor străini. Mă tem că nu voi fi suficient de flexibilă, a declarat ea. „Nu voi fi fericită, voi fi rigidă și înspăimântată.” Latura strict scriitoricească nu o preocupă: „Ce se poate întâmpla rău?”

Bailly este atras de un motiv diferit. A avut câteva cronici favorabile la primul lui roman, *Cloud 8*, publicat în 2002, dar își câștigă existența ca paznic la un complex de birouri din Cleveland. Și-a plătit singur biletul de avion la New York, este căsătorit și are doi copii, ceea ce-i limitează considerabil timpul dedicat proiectului. „Cred că aș scrie o carte bună dacă aș fi închis o vreme, a declarat el la petrecerea care a marcat debutul experimentului, puțin înainte de ora 9 seara, când începea perioada de reclusiune. Nu sunt deloc preocupat, a mai spus el, dar ce-i drept, am luat câteva sticle cu bere la bord.” „Casa” lui este o mixtură de colibă și cabină de corabie - dotată cu echipamentul electric de rigoare. Designerul habitatului, Ian Montgomery, de 24 de ani, tâmpalar și artist, absolvent al Colegiului Bard, locuiește în Flux Factory de opt luni. El a inclus în habitacul o planșă acoperită

cu pământ, înșămânțată cu grâu, usturoi și secară. „Mă interesează în mod particular potențialul de energie care poate fi răspândit într-o perioadă scurtă de timp de plante și de scriitori,” a explicat el.

Al treilea scriitor, Sidhu, de 38 de ani, a venit în California din India, la vârsta de 13 ani, și a locuit la New York vreme de șapte ani. Tocmai căuta de lucru când a văzut anunțul privitor la proiect. „Mi s-a părut un lucru extrem de interesat, a spus el. Modelele de afaceri se consolidează și îngustează tot mai mult în domeniul editorial, în vreme ce acest experiment sparge acest model prin joc, mutând accentul pe ceea ce este cu adevărat important, respectiv scrisul.”

Sidhu va locui într-un spațiu aerat definit prin mai multe boxuri și pereți de plexiglas desenați de doctoranzii de la Columbia University, Mitch McEwen și Kwi-Hae Kim. Paul Davis, unul dintre arhitecții care au făcut planurile habitatului pentru Stone, a terminat lucrul în ultimul moment, cu nici o oră înainte ca locatarul să-și ia în primire biroul. Firma lui Davis este specializată în deosebi în lucrări rezidențiale elegante, printre clienți numărându-se Air America Radio etc. Davis susține că noul angajament reprezintă pentru el o anume detașare față de aspectul strict practic al comenzilor de care se ocupă cu precădere, în favoarea explorării ramificațiilor sentimentului a ceea ce înseamnă să locuiești un spațiu.

Cartea este tot mai mult supusă rigorilor marketing-ului, odată ce iese pe porțile tipografiei, transformându-se într-un simplu „produs” în mâna specialiștilor. Tot mai mult, ea este supusă aceluiași rigori și înainte de a fi scrisă, acciși specialiști alimentându-i pe editori cu teme de interes major pentru societate, astfel ca ei să știe ce să ceară scriitorilor. De data asta, experimentul se concentrează strict asupra procesului scrierii, așadar a unei zone rămase până acum în întregime în stăpânirea scriitorului. Cu ce rezultate, rămâne de văzut.

Premiile Festivalului Național de Literatură „Tudor Arghezi”

- Premiul Național „T. Arghezi”
pentru Opera Omnia:
Constanța Buzea

Secțiunea „Cuvinte potrivite”

- Premiul pentru volum în manuscris:
Rita Chiribuță (Botoșani)

- Premiul pentru volum în manuscris:
Ilie Guțan (Sibiu) și Premiul Editurii
Gorjeanul”:

- Premiul pentru volum editat:
Lazăr Popescu (Gorj)

Secțiunea „Bilete de papagal”:

- Premiul I:
Diana Corcan (Brăila) și Premiul
revistei „Luceafărul”

- Premiul II:

Gabriela Ivașcu (Ștefănești, Argeș)
- Premiul III: nu se acordă

Secțiunea „Arghezologie”:
Dimitrie Vatamaniuc

Premii speciale:

- Premiul revistei „Portal Măiastra”
(Târgu Jiu):
Aniela Stănescu (Gorj)

- Premiul revistei „UNU” (Oradea):
Iulia Pomagă (Gorj)

- Premiul Studioului de Radio
„Oltenia” Craiova:
Ionuț Radu (Mioveni, Argeș)

mariana criș

Cenușăresele culturii noastre

Poate că în 2007 sau 2008, când mașina integrării europene ne va remorca frumos și ordonat, să ajungem să ne schimbăm mentalitatea și, mai ales, metehnele. Fiindcă sunt convinsă de faptul că la noi este vorba mai mult de mentalitate, de aceea plăcere de a vocifera, în stânga și în dreapta, și de a nu face mai nimic. Atunci, când vom intra în marea familie europeană, va trebui să și întreprindem câte ceva. Altminteri vom fi amendați, arătați cu degetul și asta nu ne va plăcea. Poate atunci vom avea și biblioteci și rețele de difuzare, iar drepturile noastre de autor vor fi și respectate. Dar, până atunci, rămânem într-o tranziție găfăitoare, eu oamenii politici nepregătiți pentru domeniul, plătit bine din banul public, cu ageamii în ceea ce privește managementul cultural ș.a.m.d. Ca să nu fiu acuzată de răutate, pot spune cu mâna pe inimă că, în domeniul cultural, s-a mai făcut câte ceva. Mai ales în cel al teatrului și a filmului. Dar cartea, scriitorul au rămas în continuare cenușăresele acestui domeniu. Mereu se aduce în discuție interesul public. Chiar și la Ministerul Culturii și Cultelor s-a vorbit că vor fi subvenționate acele titluri de cărți care îi interesează pe cititori. Dar cine stabilește aceste cote de interes? S-au făcut studii de piață? Nu. Există la noi ceea ce peste tot funcționează foarte bine, agentul literar? Nu. Și atunci, cum poți să spui că stabilești subvenționările de carte după interesul public? Este un fel de a te spăla pe mâini și a arunca pisica în curtea altuia. A cui? Nimeni nu poate răspunde. Dar, cu zâmbetul pe buze, facem afirmații, fără să ne gândim dacă ele sunt și acoperite. Până nu va exista o strategie bine articulată pe necesitățile actuale ale industriei cărții și până nu ne vom trezi din dulcele stil al vorbăriei goale, nu vom realiza nimic, iar campania pentru

reușim să ne revenim nici după cincisprezece ani? Se pare că da. Libertatea, câștigată după evenimentele din decembrie '89, nu prea știm ce să facem cu ea. Și cred că tot răul de aici ne vine. Atunci, în '89, ne-am câștigat o libertate a vorbelor, dar nu și a faptelor. Pentru că astfel, cum poți să-ți explici tot ce se întâmplă la noi, atât din punct de vedere comportamental, dar și mental. Nu vorbese de "ajutorul" pe care ni l-a dat eșalonul doi al culturii de partid, pentru că el se cunoaște, se vede, se simte și are gust amar. Dar mă refer la toată această armată de tineri, care se înregimentează - cu voie sau de nevoie - la cărțile proliferării subculturii. Mulți dintre ei sunt acoperiți de diplome, masterate, doctorate, și totuși cum pot accepta?! Acest fenomen mi se pare îngrijorător, mai mult decât faptul că nu știu ce politician a declarat mai puține tablouri decât are. Sigur, nu trebuie să generalizăm. Sunt și tineri extrem de împătimiti de cultură și care fac mult bine României în afară. Dar masa o formează cei rămași în țară. Cei care vin pe posturile televiziunilor și, cu nonșalanță, vorbesc agramat despre tot felul de întâmplări. În tot acest mozaic afumat de nepuțință, unde ar trebui să ne găsim noi cei cărora ne pasă de cărți? Este greu de spus. În propriile noastre case, cu jaluzele lăsate și ochii într-o carte. Adică, postura de cârtiță intelectuală. Cred că o asemenea postură nu este necesară în timpurile pe care le trăim. Dimpotrivă, ar trebui să fim mulți mai activi. Avem asociații ale editorilor, avem uniuni de creație, ONG-uri, în toate acestea ar trebui să fim prezenți. Ar trebui să facem un efort ca vocea noastră să se audă. Știu, este greu să ieșim din comoditatea în care am fost obișnuiți să trăim. Dacă altă soluție nu văd. Dacă Uniunea Scriitorilor a

Se vorbește din ce în ce mai mult despre campania de promovare a cărții. O campanie desfășurată mai mult în vorbe, pentru că faptic ea nici nu a demarat. Dacă ar fi s-o ascultăm pe doamna Mona Muscă, ministrul Culturii și Cultelor, ai spune că toată lumea implicată și-a suflecat mânecile și a început să refacă bibliotecile sătești sau - de ce nu, Biblioteca Națională a României, de pe Splai, și văd aceeași macara ruginită suspendată deasupra ei. Nimeni și nimic nu se află acolo. Apoi, îi văd la Universitate pe așa-ziii anticari vânzând câte o carte două, la prețuri modice, negândindu-se nici o clipă la importanța titlurilor pe care le au. Ce să mai vorbim de bibliotecile sătești, care s-au transformat în săli de dans sau cele orașenești, ce se zbat în mari lipsuri. Și atunci vorbim despre campanie de promovare a cărții! La noi, de cincisprezece ani, diferența dintre vorbe și fapte este astronomică. Numi aduc aminte, mai ales în cultură, că în momentul când s-a vorbit despre o anume situație, ea să fie urmată imediat și de fapte. Din ce în ce mai mult, mă gândesc la faptul că noi, românii, suntem un popor mai mult al vorbelor, decât al faptelor. Și asta se întâmplă în multe domenii, nu numai în cultură. Am avut curiozitatea să mă uit la site-ul Ministerului Culturii și Cultelor, la fereastra referitoare la promovarea cărții. Am văzut câteva texte generale, cam teziste, dar nimic trecut la capitolul concret. Adică, să văd că la biblioteca din Cuceuții din Deal ministrul intervine pe lângă autoritățile locale în refacerea bibliotecii din sat. Nici la televiziuni nu am văzut o campanie agresivă în vederea promovării cărții. S-ar putea spune că intențiile sunt bune, dar lipsesc cu desăvârșire. Toate aceste constatări le poate face oricine cărui îi și pasă. Dar se vede treaba că nici unui guvernament, indiferent de culoarea lui politică, nu-i pasă. Totul se lasă în seama celui care gestionează efectiv chestiunea în cauză. Adică, cel care muncește din zori și până în noapte cu acest produs, care se cheamă "cartea". Tot în sfera promovării cărții, intră și spinoasa problemă a difuzării ei. Nimeni, dintre cei chemați să decidă nu s-a gândit în cincisprezece ani, în mod concret, la această problemă. Este bine că avem Internet-ul, pentru că această modernă jucărie ne poate asigura - numai cine are acces la el! - notorietatea. Putem fi cunoscuți în cele mai îndepărtate zone ale Pământului, evident, dacă cineva se și interesează de literatura acestui colț al globului. Este, în cele din urmă, o soluție, atâta vreme cât nimeni nu este în stare să ia asupra sa această problemă. Nu știu de ce Uniunea Scriitorilor nu și-a înființat până acum o rețea de difuzare. Probabil că nimănui, dintre cei aflați la conducere, nu i s-a părut profitabilă. Cred că mai întâi ar fi trebuit înființată această rețea și, pe urmă, construit hotelul din Căderea Bastiliei. Dar, încercate sunt ștele la Uniune, iar în ultima vreme ele s-au încrecat și mai mult. S-ar putea ca unora neimplicați în aceste probleme să li se pară plictisitor să tot vorbești și să scrii despre ele. Eu seriu, și nu obosesc s-o fac, în credința că cineva, cândva, mă va lua în seamă și va trece la fapte. Poate să fie o himeră, dar, cum o face tot românul, trăiesc și eu cu speranța

fonturi în fronturi

promovarea cărții va fi frumoasă, dar nu va exista. M-am întrebat de multe ori, de ce televiziunile, în marea parte a lor, refuză sistematic să acorde spații pentru promovarea cărții. Argumentele lor îmi sunt cunoscute, s-ar uita, chiar dacă nu ar avea bani să se ducă la librărie să o cumpere. Însă proliferarea, cu bună știință, a unor emisiuni kitsch cred că face parte dintr-o - hai să-i spunem - strategie managerială. Vizionezi și emisiuni ale posturilor occidentale. Nu văd pe nici un post proliferat atâta prost gust și mahalagism. Să fie vorba de o țară latină? Sau de incultura unor patroni de media? Cred că este vorba și de una, și de alta. Nu spun că grila tuturor posturilor ar trebui să arate la fel cu cea de la TVR Cultural, dar o minimă decență ar trebui să existe în conceperea multor emisiuni de divertisment, care ocupă cu nonșalanță posturile televiziunilor. Sigur că în noianul de mahalagism, cartea nu-și găsește locul. Cum nu vezi nici în locurile destinate reclamelor, postere care să-ți amintească de carte. Rar, pe la Casa Scânteii, mai vezi câte un poster al Editurii Humanitas. Este singura editură de la noi, care reușește să-și facă o reclamă mai agresivă. Poate că este vina și a editorilor. Nu știu. Dar, sinceră să fiu, m-am cam săturat să văd în jurul meu numai prost gust și mitocănie. Este greu, e adevărat, să schimbi un stil de viață. Și iar revenim la mentalitate. Să ne fi schimbat comunismul atât de mult, încât nu

porni o campanie, bine gândită, de promovare și susținere a cărții, credeți că nu ar avea ecou? Ar trebui încercat. Poate, după ce va veni un președinte care să fie în stare să împace tabere și să fie un bun manager, s-ar putea gândi și o astfel de campanie. Nu trebuie să lăsăm totul în seama unui ministru care, după cum s-a văzut, nu are ca primă urgență cartea, ci ar trebui să întreprindem și noi ceva. Cred că, dacă vom lăsa orgoliile deoparte, vom reuși. Pentru a întreprinde, trebuie să avem un program bine articulat pe necesitățile de acum. De ce nu am face o "bursă" a cărților, asta pentru a veni în ajutorul ministerului, în vederea subvenționării. De ce nu am milita pentru înființarea instituției care se cheamă "agentul literar"? De ce nu am fi în stare să ne impunem? Decât să ne certăm între noi, mă bine ne-am gândi să întreprindem ceva concret. Est greu. Necesită timp. Dar cred că merită. Altfel, vor continua să ne lamentăm, să arătăm cu degetul și n vom realiza absolut nimic. Vom continua să trăim într-o condiție nedemnă, să ne uităm mirați în ograda vecinilor și cam atât. Sunt convinsă că o campanie de promovare a cărții nu ține nici de Ministerul Culturii și Cultelor și nici de Guvern. E ține, în primul rând, de noi, scriitorii și editorii. Trebuie să învățăm, în ceasul al doisprezecelea, că aveam o rețea de difuzare, a avea biblioteci, a vede cartea promovată la televizor, toate acestea țin de felul cum reușim să cerem tuturor celor implicați să ne auzite. Vocea noastră trebuie să fie auzită. Da pentru aceasta suntem chemați să schimbăm mentalitatea oamenilor. Nu este de ajuns să scrier cărți, să ne chinăm să le publicăm, trebuie - cum spune în termeni economici - să ne vindem marfă. Dacă nu vom putea sau dacă nu vom vrea, atunci lucrurile vor rămâne așa cum sunt acum.

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din România nu este responsabilă pentru politica editorială a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate. Nici conducerea revistei nu își asumă toate opiniile exprimate. Responsabilitatea aparține în exclusivitate autorilor